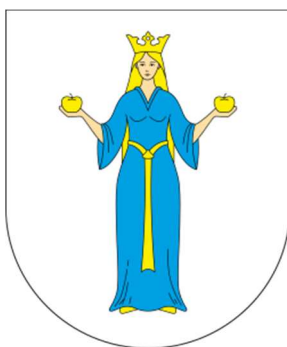

GMINA LUBNIEWICE

PROGNOZA

ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY LUBNIEWICE

OPRACOWANIE: mgr inż. Maria Ziemiecka
mgr inż. arch. Zofia Cytryna
mgr inż. Adam Szymajda

Architec

**Pracownia Architektoniczno-Urbanistyczna
ARCHITEC Zofia Cytryna
ul. Obrońców Pokoju 69/6, 66-400 Gorzów Wlkp.**

Lubniewice, 2026

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY I POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY	5
2. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	7
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	7
2.2. FORMY OCHRONY PRZYRODY	9
2.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	10
2.4. GLEBY	12
2.5. KRAJOBRAZ	13
2.6. BIORÓŻNORODNOŚĆ	15
2.7. GEOLOGIA, ZŁOŻA ORAZ GEOZAGROŻENIA	15
2.8. GOEMORFOLOGIA	17
2.9. KLIMAT	19
2.10. DZIEDZICTWO KULTUROWE	20
3. OCENA OBECNEGO STANU ŚRODOWISKA	25
3.1. STAN FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	25
4. OCENA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH I INNYCH USTALEŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO GMINY	33
4.1. ROZWIĄZANIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE ZAWARTE W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO GMINY I ICH WPŁYW NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA	33
4.2. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY Z UWARUNKOWANIAM I OKREŚLONYMI W OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFICZNYM	37
4.3. OCENA ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI SZCZEGÓLNYMI I PRZEPISAMI PRAWA MIEJSCOWEGO W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	39
4.4. OCENA OCHRONY ZASOBÓW I WALORÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	39
4.5. OCENA SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI	40
5. OCENA PROPONOWANYCH W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO GMINY WARUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW WYNIKAJĄCYCH Z POTRZEB OCHRONY ŚRODOWISKA	40
6. OCENA ZAGROŻEŃ DLA ŚRODOWISKA, W TYM WPŁYWU NA ZDROWIE LUDZI, MOGĄCYCH POWSTAĆ NA TERENIE OBJĘTYM USTALENIAMI PLANU I W ZASIĘGU JEGO ODDZIAŁYWANIA, W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU	40
7. OCENA POTENCJALNYCH SKUTKÓW TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	41

8. MOŻLIWE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	41
9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	44
10. PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	45
11. WPŁYW NA CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWANIA DOKUMENTU.....	46
12. PROGNOZA SKUTKÓW WPŁYWU USTALEŃ PLANU NA ŚRODOWISKO, WNIOSKI	48
13. WSKAZANIE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	50
14. STRESZCZENIE PROGNOZY W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	51

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY I POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Potrzeba opracowania Prognozy wpływu na środowisko Planu ogólnego gminy Lubniewice wynika z:

- art. 13i ust. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wójt, burmistrz lub prezydent miasta „*sporządza projekt planu ogólnego wraz z uzasadnieniem oraz prognozą oddziaływania na środowisko, o ile jest wymagana*” oraz
- art. 51 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - „*organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47 ust. 1, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko*”.

Podstawę prawną sporządzania prognoz oddziaływania ustaleń planów ogólnych gmin na środowisko przyrodnicze stanowi art. 51 oraz art. 52 i 53 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 oraz art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, akty planowania przestrzennego oraz ich zmiany wymagają przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania. Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prawidłowe przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko wymaga zastosowania przepisów innych ustaw i rozporządzeń, między innymi:

- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska;
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne;
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin;
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach;
- ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku

w gminach;

- ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Polskie przepisy o ocenach oddziaływania na środowisko stanowią realizację dyrektywy Unii Europejskiej dotyczącej ocen planów i programów:

- 1) Dyrektywy SEA (Strategic Environmental Assessment) – 2001/42/WE. Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. dotyczącej oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
- 2) Konwencji EKG ONZ: o ocenach w kontekście transgranicznym – tzw. Konwencja z Espoo;
- 3) Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.

Prognoza nawiązuje do opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla Gminy Lubniewice.

1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY

Celem Prognozy jest:

- ocena wpływu ustaleń Planu ogólnego na środowisko przyrodnicze, krajobraz, zdrowie ludzi oraz dobra kultury,
- identyfikacja potencjalnych zagrożeń i konfliktów przestrzennych,
- wskazanie działań minimalizujących, kompensacyjnych i zapobiegawczych,
- ocena zgodności ustaleń planu z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz dokumentami strategicznymi,
- analiza alternatyw wynikających z możliwych wariantów zagospodarowania.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami – lit. a,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy – lit. b,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania – lit. c,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko – lit. d,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym – lit. e.

Artykuł 51 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy zawiera wymagania, aby prognoza oddziaływania na środowisko określała, analizowała i oceniała:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu – lit. a,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem – lit. b,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – lit. c,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu – lit. d,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz

integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy – lit. e.

Artykuł 51 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy wymaga, aby prognoza przedstawiała:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – lit. a,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy – lit. b.

Prognoza obejmuje analizę potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z ustaleń Planu ogólnego, w szczególności:

- wpływu na jeziora Lubiąż, Lubniewsko, Krajnik i system rynien polodowcowych,
- wpływu na lasy, w tym Puszcę Lubniewicką,
- wpływu na rezerwat „Janie” i Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Uroczysko Lubniewsko”,
- wpływu na obszary OCHK, pomniki przyrody i użytki ekologiczne,
- wpływu na krajobraz leśno-jeziorny,
- wpływu na gleby, w tym gleby torfowe i gleby podatne na erozję,
- wpływu na wody powierzchniowe i podziemne,
- wpływu na zabytki i układy kulturowe,
- wpływu na zdrowie ludzi,
- identyfikację konfliktów przestrzennych,
- ocenę kumulacji oddziaływań.

Prognoza obejmuje również ocenę:

- skutków braku realizacji Planu,
- rozwiązań alternatywnych (w zakresie możliwym dla planu ogólnego),
- działań minimalizujących i kompensacyjnych.

Prognoza uwzględnia zakres uzgodniony z:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. – pismo znak: WOOŚ.411.7.2026 JF z dn.27.01.2026 r. w szczególności analizując
 - istotnych - z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu planistycznego - przewidywanych, znaczących oddziaływań na obszary i elementy chronione, ustanowione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13), w szczególności dotyczących: rezerwatów przyrody Janie im. Włodzimierza Korsaka i Dolina Czerwonego Potoku, Obszaru chronionego krajobrazu Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie;
 - wpływu na krajobraz wyznaczenia stref planistycznych w granicach obszaru Chronionego krajobrazu Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie, w ramach których dopuszcza się lokalizację zabudowy w oddaleniu od zwartej zabudowy miejscowości, na terenie obrębu Jarnatów;

- wpływu na krajobraz wyznaczenia stref planistycznych o powierzchni około 130 ha, w ramach których dopuszcza się w granicach Obszaru chronionego krajobrazu lokalizację elektrowni słonecznych;
- celu wyznaczenia, w granicach zabytkowego parku w Jarnatowie, strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową SZ, przy jednoczesnym wskazaniu w projekcie planu ogólnego gminy Lubniewice funkcji „usługi pozostałe”, niezgodnej z profilami funkcjonalnymi stref planistycznych określonymi w rozporządzeniu w sprawie projektu planu ogólnego gminy.
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Sulęcinie – pismo znak: NZ.9022.11.2025 z dnia 14.01.2025 r.

Projekt planu ogólnego gminy wraz z wykonaną Prognozą oddziaływania na środowisko poddany jest opiniowaniu przez wyżej wymienione organy (na podstawie art. 54 ust. 1). Ponadto organ opracowujący projekt dokumentu poprzez konsultacje społeczne daje możliwość zapoznania się społeczeństwu z dokumentem planistycznym oraz prognozą skutków jego realizacji na środowisko, dając możliwość wpływu na te dokumenty poprzez wnoszenie uwag i wniosków.

1.3. METODYKA I MATERIAŁY WEJŚCIOWE UWZGLĘDNIONE PRZY SPORZĄDZANIU

Prognozę opracowano z wykorzystaniem:

- analizy danych przestrzennych Planu ogólnego (format GML),
- analizy materiałów ekofizjograficznych gminy i województwa,
- analizy prognoz sporządzonych na potrzeby strategicznych dokumentów, w szczególności Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego, Programu gospodarowania wodami w dorzeczu Odry,
- analizy danych GIOŚ, IMGW, GDOŚ, RDOŚ, WIOŚ, GUS,
- analizy dokumentów strategicznych i planistycznych,
- oceny eksperckiej,
- metody macierzowej oceny oddziaływań,
- analizy wrażliwości środowiska,
- analizy konfliktów przestrzennych,
- analizy kumulacji oddziaływań,
- oceny zgodności z celami środowiskowymi.

W Prognozie zastosowano podejście:

- **przestrzenne** – ocena oddziaływań w odniesieniu do lokalizacji stref planistycznych,
- **tematyczne** – ocena wpływu na poszczególne komponenty środowiska,
- **hierarchiczne** – od ogólnej diagnozy do szczegółowej oceny skutków.

Podstawowym założeniem opracowania jest traktowanie środowiska jako systemu, którego elementy są ze sobą wzajemnie powiązane i zachodzą między nimi określone relacje.

2. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Lubniewice położona jest w północno-zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie sulęcińskim. Jej powierzchnia wynosi 12 969 ha (w tym miasto 1211 ha), z czego aż 65,7% stanowią lasy — jeden z najwyższych wskaźników lesistości w regionie. Układ przestrzenny gminy determinują:

- system jezior rynnowych (Lubiąż, Lubniewsko, Krajnik),
- rynny polodowcowe o dużej wrażliwości geomorfologicznej,
- pagórkowate wysoczyzny morenowe,
- rozległe kompleksy leśne (Puszcza Lubniewicka),
- lokalne doliny cieków (Lubniewka, Postomia).

Gmina ma charakter **leśno-jeziorny**, z silną funkcją turystyczną i rekreacyjną. Miasto Lubniewice pełni rolę lokalnego ośrodka usługowego i wypoczynkowego, a jego rozwój przestrzenny jest ściśle związany z atrakcyjnością krajobrazową i dostępem do jezior.

W strukturze osadniczej dominują:

- Lubniewice (miasto),
- sołectwa: Rogi, Jarnatów, Glisno,
- mniejsze miejscowości: Sobieraj, Osieczycy, Wałdowice.

Gmina graniczy z: Krzeszycami, Sulęcinem, Deszcznem i Bledzewem.

Gmina Lubniewice położona jest na granicy 2 mezoregionów:

Pojezierze Łagowskie (315.42) w obrębie Pojezierzy Południowobałtyckich

Jest to obszar młodoglacjalny, silnie zróżnicowany morfologicznie, z charakterystycznymi:

- rynnowymi jeziorami o dużej głębokości,
- pagórkami morenowymi,
- sandrami i terasami rzecznyymi,
- lokalnymi zagłębieniami bezodpływowymi.

Najważniejsze elementy rzeźby:

- Rynna Lubiąż–Lubniewsko–Krajnik – kluczowy układ hydrologiczno-krajobrazowy, o wysokiej wrażliwości na zabudowę.
- Pagórki Jarnatowskie i Glisnieńskie – obszary o większych deniwelacjach, podatne na erozję.
- Sandry północne – obszary przepuszczalne, istotne dla infiltracji i zasilania wód podziemnych.

Wysokości wahają się od ok. 40 m n.p.m. w dolinach do ponad 120 m n.p.m. na wysoczyznach.

Kotlina Gorzowska (315.33)

Północno-zachodni skraj gminy wchodzi w zasięg Kotliny Gorzowskiej — szerokiego obniżenia pradolinne, będącego częścią Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (315.3).

Cechy charakterystyczne Kotliny Gorzowskiej:

- płaskie lub faliste równiny akumulacyjne,
- przewaga utworów piaszczystych i żwirowych,
- lokalne obniżenia i zagłębienia bezodpływowe,
- większa podatność na przesuszenie i wahania poziomu wód gruntowych,
- mniejsza lesistość niż w części pojeziernej, ale obecność ciągów ekologicznych łączących dolinę Warty z kompleksami leśnymi Lubniewic.

W granicach gminy mezoregion ten obejmuje niewielki fragment, jednak jego obecność ma znaczenie dla:

- powiązań przyrodniczych (korytarze ekologiczne północ–południe),
- warunków wodnych (przepuszczalne utwory sandrowe),
- lokalnej podatności na erozję eoliczną,
- planowania zabudowy w rejonie Rogów i północnych obrzeży Lubniewic.

W gminie Lubniewice na koniec 2025 r. mieszkało 2990 osób. Stanowi to około 9,1% ludności powiatu. (gdzie powierzchnia gminy stanowi 11% powierzchni powiatu). Gęstość zaludnienia wynosi 23,1 osób / km² (w powiecie 27,9 osób / km²). Stosunkowo wysoki w gminie wskaźnik urbanizacji wynosi 66,5% (42,0 w powiecie).

Tab. 1. Rozmieszczenie ludności w poszczególnych sołectwach na przestrzeni lat 1988, 1999, 2009 i 2024 w gminie Lubniewice

Wyszczególnienie	stan 1988 r.	stan 1999r.	Stan wg UG 2009 r.	Stan wg UG 2024 r.
1	3	4	4	5
Gmina ogółem	3.180	3.095	3.084	2947
w tym :				
miasto :		1.938	1.966	1929
gmina :		1.157	1.118	
Obręby:				
Rogi	66	57	49	30
Jarnatów	335	321	308	261
Lubniewice	1.847	1.938	1.966	1929
Glisno	932	779	761	710
Sobieraj	-	-	-	17

Potencjał demograficzny koncentruje się w miejscowości Lubniewice, w której w 2023 r. zamieszkiwało 1929 osób, na 2947 mieszkańców w gminie oraz w miejscowości Glisno (24% populacji gminy).

Gminę Lubniewice otaczają głównie tereny otwarte, podobnie po stronie gminy Lubniewice przy granicach przeważają tereny otwarte – rolne i leśne.

Z gminą Krzeszyce graniczy gmina Lubniewice od północnego zachodu, od północy graniczy z gminą Kłodawa, od wschodu z gminą Bledzew a od południa i południowego zachodu z gminą Sulęcín. Od północy inne niż strefa otwarta, strefy SP i SU występują w rejonie skrzyżowania dróg krajowych 22 i 24, w miejscu tym gmina Krzeszyce również usytuowała strefy usługowe – nie występuje więc kolizja. Nie ma kolizji też z planowanymi strefami otwartymi uzupełnionymi o elektrownie wiatrowe na terenie gminy Lubniewice z strefami mieszkaniowymi na terenie gmin sąsiednich (strefy uwzględniają odległość od stref SJ i SZ odległość 700 m).

2.2. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Gmina Lubniewice posiada zróżnicowany system ochrony przyrody, obejmujący:

- 2 rezerваты przyrody,
- 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy,
- 1 obszar chronionego krajobrazu,
- 6 użytków ekologicznych,
- liczne pomniki przyrody,
- lasy ochronne,
- korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym.

Brak obszarów Natura 2000 w granicach gminy jest istotny, ale nie zmniejsza wartości przyrodniczej — ta wynika z krajobrazu leśno-jeziornego, rynien polodowcowych, torfowisk i lasów bukowych.

Rezerваты przyrody

Rezerwat „Janie im. Włodzimierza Korsaka” PL.ZIPOP.1393.RP.463 o powierzchni ok. 50,52 ha, Celem ochrony jest zachowanie zarastającego jeziora z charakterystyczną roślinnością wodną i bagienną, będącego ostoją licznych gatunków ptaków wodnych.

Rezerwat „Dolina Czerwonego potoku” PL.ZIPOP.1393.RP.1734 o powierzchni około 116,7300 ha na terenie gminy Lubniewice i Sulęcín, na gruntach Skarbu Państwa będących w zarządzie PGL Lasy Państwowe, Nadleśnictwa Sulęcín. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe kompleksu ekosystemów leśnych o cechach naturalnych wraz z charakterystycznymi gatunkami roślin, grzybów i zwierząt, a także utrzymanie ciągłości spontanicznie zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych na obszarze rezerwatu.

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Uroczysko Lubniewsko”,

Ustanowiony został wokół jeziora Lubniewsko i obejmuje lasy bukowe, strome stoki rynien, walory widokowe - najbardziej wartościowego krajobrazu leśno-jeziornego.

Obszary chronionego krajobrazu (OCHK) „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”

PL.ZIPOP.1393.OCHK.600, stanowi ochronę krajobrazu, korytarzy ekologicznych, lasów i jezior.

Gmina Lubniewice zwolniona jest w całej granicy administracyjnej z ustanowionego zakazu lokalizacji obiektów w strefie 100 m od brzegów rzek, jezior, w tym obszarze.

Użytki ekologiczne

6 użytków ekologicznych położonych w gminie Lubniewice na gruntach lasów państwowych w obrębie Rogi, oraz Glisno, obejmujące głównie ekosystemy wodno-błotne oraz tereny bagienne z różnorodnością świata roślinnego i zwierzęcego.

Pomniki przyrody

W gminie tą formą ochrony objęto 17 obiektów.

2.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Gmina Lubniewice jest obszarem o bardzo wysokiej wrażliwości hydrologicznej, wynikającej z obecności:

- trzech dużych jezior rynnowych (Lubiąż, Lubniewsko, Krajnik),
- licznych jezior wytopiskowych,
- rzeki Lubniewki,
- fragmentu rzeki Postomii,
- licznych torfowisk i oczek wodnych.

Jeziora pełnią funkcję:

- zbiorników retencyjnych,
- regulatorów mikroklimatu,
- ostoji bioróżnorodności,
- kluczowych elementów krajobrazu.

Wody podziemne występują w utworach sandrowych i morenowych. Obszary o wysokiej przepuszczalności wymagają szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniami.

Najważniejsze zagrożenia hydrologiczne:

- presja turystyczna i rekreacyjna,
- lokalne spływy z terenów zabudowy lotniskowej,
- możliwość eutrofizacji jezior,
- wrażliwość stoków rynien na zabudowę i uszczelnienie.

W kontekście zmian klimatu gmina doświadcza jednocześnie:

- zwiększonego ryzyka suszy,
- okresowych niedoborów wody,
- wzrostu ryzyka pożarowego na terenach leśnych.

Gmina położona jest, na granicy 3 Jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) nr 40 i 33 i 59.

Obszar gminy obejmuje zasięgiem 8 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

W tym 6 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW)

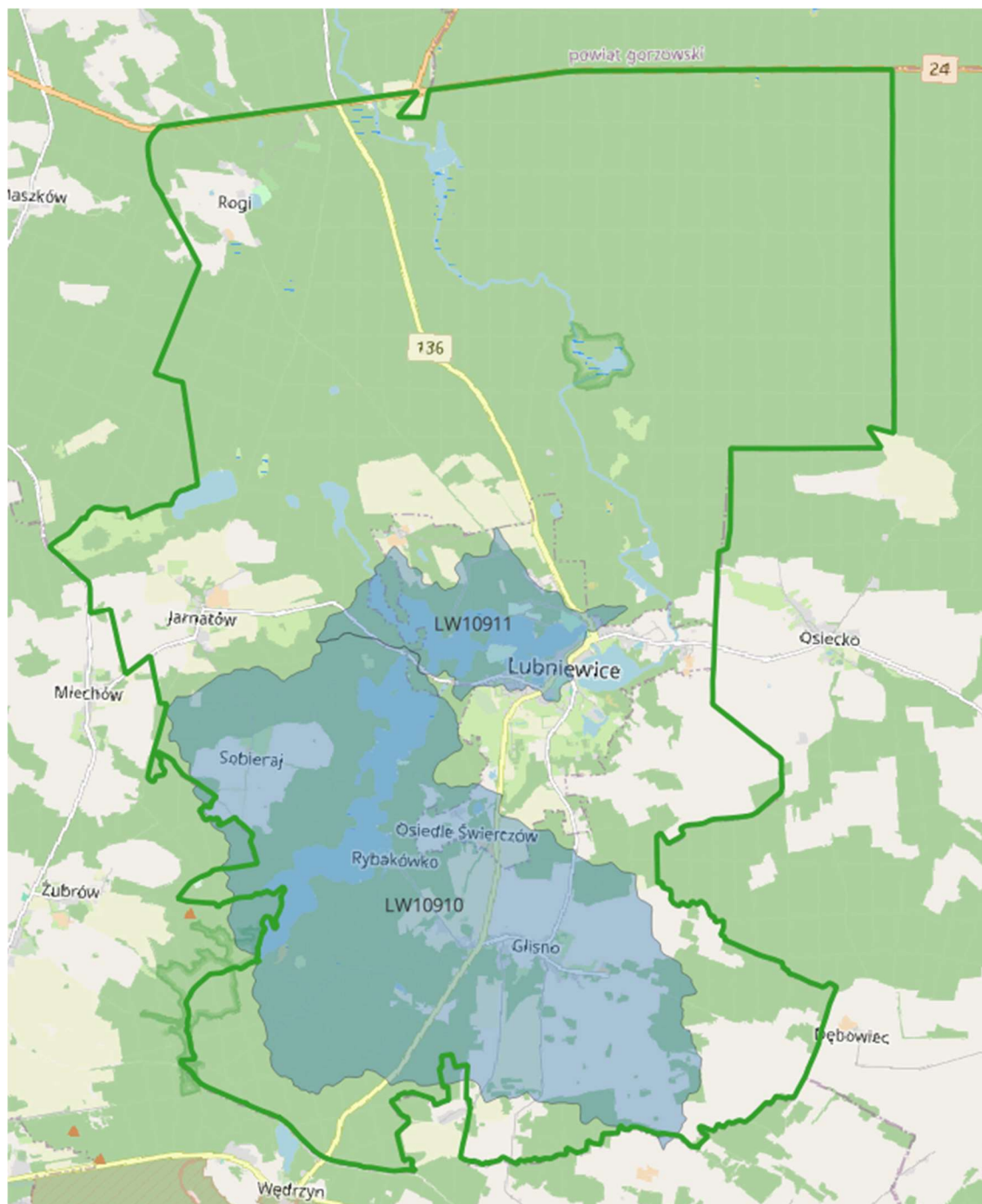
- Kanał Postomski do Lubniewki - RW600010189619
- Lubniewka - RW600018189629
- Kanał Postomski od Lubniewki do ujścia - RW60001618969
- Jordanka - RW6000101878989
- Postomia – RW600010189649
- Rudzianka - RW6000101896349

w tym 2 jednolite części wód powierzchniowych jeziornych (JCWP LW)

- Lubniewsko - LW10910
- Lubiąż - LW10911.

Gmina położona jest poza obszarami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – GZWP i obszarami ochrony tych zbiorników.

Nie występują w gminie obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Rys. 1. JCWP jeziornych /źródło: Wody Polskie/

2.4. GLEBY

Gleby gminy są silnie zróżnicowane, co wynika z mozaiki form geomorfologicznych.

Występują tu:

- gleby bielcowe na sandrach i wydmach – ubogie, podatne na zakwaszenie,
- gleby płowe i rdzawe na glinach morenowych – średniej jakości,
- gleby torfowe i murszowe w dolinach i zagłębieniach – bardzo wrażliwe na odwodnienie,
- gleby wytworzone z piasków naglinowych i glin zwałowych – najlepsze rolniczo.

Struktura klas bonitacyjnych:

- brak gleb klasy I,

- niewielki udział klasy II,
- dominacja klas IV i V,
- najmniejszy w powiecie udział gleb klasy VI.

Gleby klasy II i III występują głównie w okolicy Lubniewic po stronie południowo- wschodniej oraz Glisna.

Gleby torfowe i hydrogeniczne wymagają ochrony przed:

- odwodnieniem,
- zabudową,
- intensywną penetracją turystyczną.

2.5. KRAJOBRAZ

Krajobraz gminy jest jednym z najcenniejszych w regionie — leśno-jeziorny, silnie urozmaicony, z dominacją:

- jezior rynnowych,
- stromych stoków,
- pagórków morenowych,
- lasów bukowych i sosnowych.

Krajobraz jest wyjątkowo wrażliwy na zabudowę, zwłaszcza:

- na stokach rynien,
- w bezpośrednim sąsiedztwie jezior,
- w obszarach widokowych.

W Audycie krajobrazowym województwa lubuskiego dla obszaru gminy Lubniewice wyodrębniono 3 krajobrazy priorytetowe. Są to:

- Polana wsi Rogi,
- Zespół jezior Lubniewsko - Lubiąż,
- Lasy wokół jeziora Lubniewsko.

Ustalono zadania i wytyczne dla tych krajobrazów:

Nazwa - Polana wsi Rogi

ID 648, Podtyp B6d Wiejskie - z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości

Zadania mające na celu zachowanie dotychczasowego stanu krajobrazu lub poprawy jego wartości oraz właściwego kształtowania:

1. Ochrona i kształtowanie stref ekotonowych w trakcie cięć pielęgnacyjnych na granicy między stawami i lasami.
2. Utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.
3. Zaleca się renaturyzację części terenów w obrębie krajobrazu, np. w obrębie brzegów stawów.
4. Zachowanie ciągłości ekologicznej doliny strumienia Pałęczna.

Wytyczne do gminnych aktów planistycznych dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania i użytkowania terenu:

1. Zaleca się utrzymanie otwartego terenu rolniczego jako pasa izolacji miasta LUBNIEWICE; zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.
2. Utrzymanie / zabezpieczenie stanowisk archeologicznych.
3. Niewprowadzanie nowej zabudowy w granicach krajobrazu, z wyjątkiem budowy obiektów i urządzeń służących celom gospodarki leśnej, ochronie przyrody, ochronie przeciwpożarowej oraz ochronie przeciwpowodziowej.

4. Ochrona siedlisk leśnych przed zmianą sposobu użytkowania.

Nazwa - Zespół jezior Lubniewsko - Lubiąż

ID 1266, Podtyp A1a Jeziora

Zadania mające na celu zachowanie dotychczasowego stanu krajobrazu lub poprawy jego wartości oraz właściwego kształtowania:

1. Ochrona i kształtowanie stref ekotonowych w trakcie cięć pielęgnacyjnych na granicy między stawami i lasem.
2. Zaleca się ochronę roślinności przybrzeżnej w celu utrzymania ciągłości strefy buforowej.
3. Utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.
4. Zaleca się renaturyzację części terenów w obrębie krajobrazu, np. w obrębie brzegów stawów lub wyłączenie z użytkowania części stawów.
5. Zachowanie ciągłości i powiązań ekologicznych z terenami sąsiednimi.

Wytyczne do gminnych aktów planistycznych dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania i użytkowania terenu:

1. Zachowanie dotychczasowego sposobu przeznaczenia i użytkowania terenu.
2. Ochrona siedlisk leśnych przed zmianą sposobu użytkowania.
3. Pozostawienie niezabudowanych terenów otwartych wokół stawów hodowlanych.
4. Niewprowadzanie nowej zabudowy w granicach krajobrazu.

Nie zidentyfikowano zagrożeń dla Krajobrazu priorytetowego nr 406 Stawy na wschód od Ośna Lubuskiego.

Nazwa - Lasy wokół jeziora Lubniewsko

ID 1195, Podtyp A3b Leśne - z przewagą siedlisk lasowych

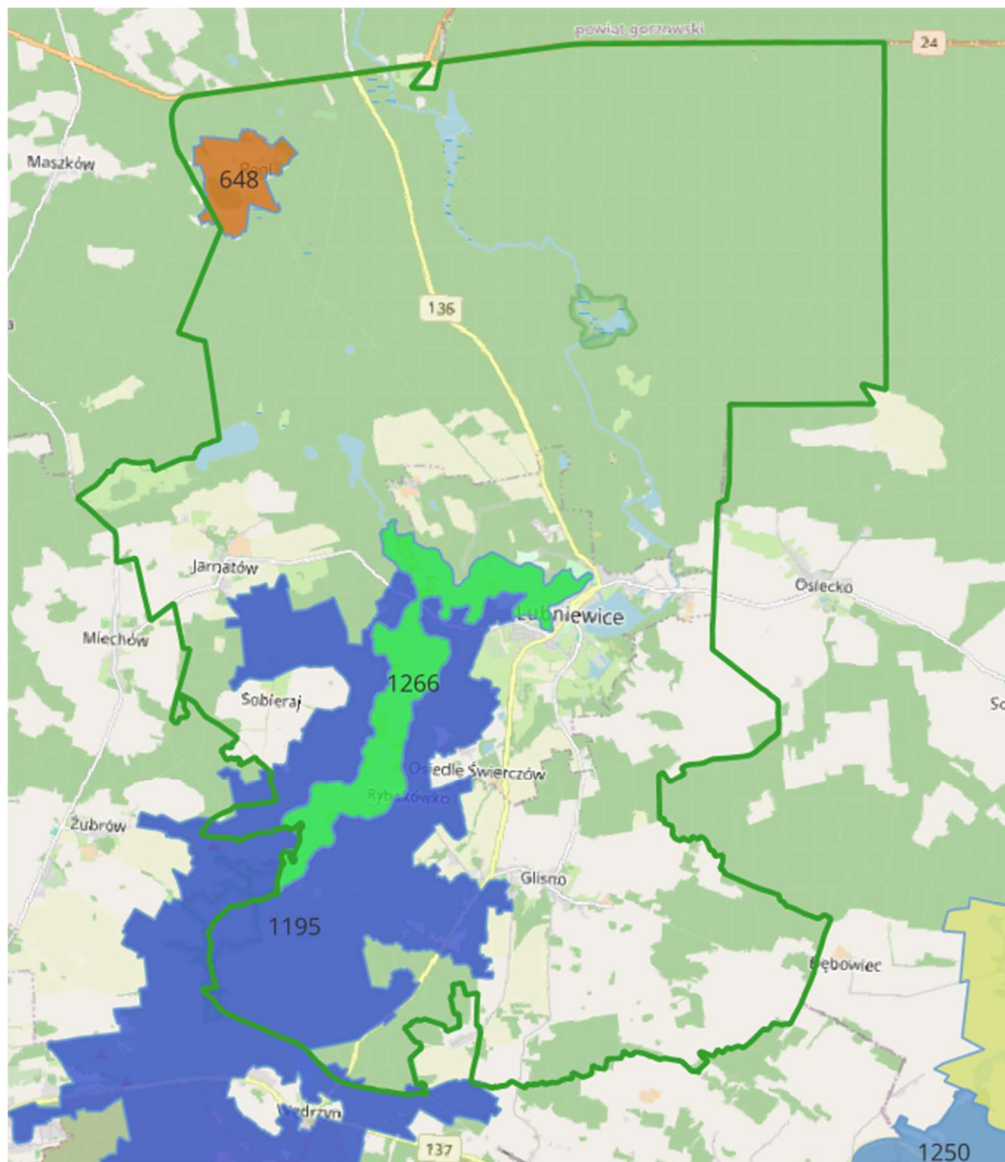
Zadania mające na celu zachowanie dotychczasowego stanu krajobrazu lub poprawy jego wartości oraz właściwego kształtowania:

1. Ochrona i kształtowanie stref ekotonowych w trakcie cięć pielęgnacyjnych na granicy między stawami i lasem.
2. Zaleca się ochronę roślinności przybrzeżnej w celu utrzymania ciągłości strefy buforowej.
3. Utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.
4. Zaleca się renaturyzację części terenów w obrębie krajobrazu, np. w obrębie brzegów stawów lub wyłączenie z użytkowania części stawów.
5. Zachowanie ciągłości i powiązań ekologicznych z terenami sąsiednimi.

Wytyczne do gminnych aktów planistycznych dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania i użytkowania terenu:

1. Zachowanie dotychczasowego sposobu przeznaczenia i użytkowania terenu.
2. Ochrona siedlisk leśnych przed zmianą sposobu użytkowania.
3. Pozostawienie niezabudowanych terenów otwartych wokół stawów hodowlanych.
4. Niewprowadzanie nowej zabudowy w granicach krajobrazu.

Nie zidentyfikowano zagrożeń dla Krajobrazu priorytetowego nr 406 Stawy na wschód od Ośna Lubuskiego.

Rys. 2. Krajobrazy priorytetowe.
/źródło: Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego/

2.6. BIORÓŻNORODNOŚĆ

Gmina charakteryzuje się **bardzo wysoką bioróżnorodnością**, wynikającą z połączenia:

- kompleksów leśnych,
- jezior i mokradeł,
- mozaiki siedlisk polodowcowych.

Bioróżnorodność jest związana z reżimem wodnym —zmiana hydrologiczne przekładają się na funkcjonowanie ekosystemów.

2.7. GEOLOGIA, ZŁOŻA ORAZ GEOZAGROŻENIA.

Geologia gminy Lubniewice jest typowa dla obszarów młodoglacjalnych, ale z kilkoma bardzo istotnymi wyjątkami, które czynią ją bardziej złożoną niż przeciętne pojezierze. Najważniejsze cechy:

- dominacja utworów czwartorzędowych (gliny, piaski, żwiry, mułki, torfy),
- lokalne wychodnie i fałdowania utworów trzeciorzędowych,
- obecność pokładów węgla brunatnego,
- głębokie rynny polodowcowe,
- zróżnicowana miąższość osadów (od kilku do ponad 100 m).

W całej gminie występują osady związane z ostatnim zlodowaceniem (Wisła):

Utwory czwartorzędowe – dominujące w budowie geologicznej gminy Lubniewice:

- Gliny zwałowe (till), zwarte, mało przepuszczalne, stabilne pod względem geotechnicznym
- Piaski i żwiry wodnolodowcowe (sandry) - północno-zachodnia część gminy, bardzo przepuszczalne, podatne na przesuszenie i erozję eoliczną, wysoka wrażliwość na zanieczyszczenia, kluczowe obszary infiltracji wód podziemnych
- Osady rzeczne i jeziorne - mułki, piaski, żwiry, gytie, wypełniają rynny polodowcowe i doliny cieków, wysoka wrażliwość hydrologiczna, ograniczenia dla zabudowy na stokach i w obniżeniach
- Torfy i osady organiczne - w dolinach Lubniewki, w zagłębieniach bezodpływowych, w rejonie rezerwatu „Janie”, bardzo wysoka wrażliwość na odwodnienie, kluczowe dla retencji.

Utwory trzeciorzędowe – unikatowy element Pojezierza Łagowskiego

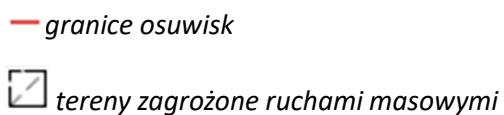
- sfałdowane glaciektogenicznie warstwy trzeciorzędowe, wypiętrzone przez lodowiec - iły, mułki, piaski, pokłady węgla brunatnego, lokalne soczewki glin i iłów, charakteryzuje:
 - zwiększona niestabilność stoków (glaciektonika),
 - lokalne ryzyko ruchów masowych,
 - ograniczenia dla głębokich wykopów,
 - potencjalne znaczenie surowcowe (historyczne).
- Rynny polodowcowe – geologiczny fundament jezior Lubiąż, Lubniewsko, Krajnik, powstałe w wyniku erozji subglacialnej, wytapiania brył martwego lodu, późniejszego wypełnienia osadami jeziornymi:
 - ryzyko osuwisk i spęływania,
 - zakaz intensywnej zabudowy na stokach,
 - konieczność ochrony przed uszczelnieniem

Złoże kopalin

W granicach gminy występują:

- Pokłady węgla brunatnego w utworach trzeciorzędowych, nieeksploatowane, o znaczeniu geologicznym, nie gospodarczym
- Piaski i żwiry, lokalne złoża eksploatowane historycznie, obecnie brak aktywnych kopalń.

Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi Centralny Rejestr Geostanowisk Polski (CRGP), w rejestrze nie ma obiektów gminy Lubniewice.

/źródło: Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy/

Geomorfologia gminy Lubniewice jest **wyjątkowo zróżnicowana**, co wynika z jej położenia na styku dwóch mezoregionów:

- Pojezierza Łagowskiego (315.42) – dominującego, pagórkowatego, młodoglacjalnego,
- Kotliny Gorzowskiej (315.33) – płaskiej, sandrowo-pradoliny, obejmującej północno-zachodni skraj gminy.

To zderzenie dwóch różnych krajobrazów tworzy **mozaikę form rzeźby**, które determinują:

- warunki wodne,
- podatność na erozję,
- możliwości zabudowy,
- wrażliwość krajobrazową,
- kierunki migracji zwierząt.

Geomorfologia gminy Lubniewice jest zdominowana przez **formy młodoglacjalne**, w tym:

- rynny polodowcowe z jeziorami Lubiąż, Lubniewsko i Krajnik,
- pagórki i wysoczyzny morenowe Pojezierza Łagowskiego,
- sandry i równiny akumulacyjne Kotliny Gorzowskiej,
- zagłębienia bezodpływowe i oczka wytopiskowe,
- doliny cieków Lubniewki i Postonii.

Rynna Lubiąż–Lubniewsko–Krajnik

Najbardziej charakterystyczna forma:

- głęboka, wąska, o stromych stokach,
- wypełniona jeziorami rynnowymi o dużej głębokości,
- o bardzo wysokiej wrażliwości na zabudowę i uszczelnienie,
- kluczowa dla przewietrzania i mikroklimatu,
- pełniąca funkcję korytarza ekologicznego.

Stoki rynien są:

- podatne na erozję wodną,
- podatne na osuwiska lokalne,
- wrażliwe na zmiany stosunków wodnych.

To obszar, wymagający najwyższego poziomu ochrony.

Pagórki morenowe – Pojezierze Łagowskie

W centralnej i południowej części gminy dominują:

- pagórki morenowe,
- wysoczyzny morenowe,
- formy glacitektoniczne (sfałdowane warstwy mioceńskie).

Cechy:

- duże deniwelacje,
- lokalne kulminacje powyżej 100 m n.p.m.,
- mozaika stoków o różnej ekspozycji,
- gleby gliniaste i naglinowe.

Znaczenie dla planowania:

- wysoka wrażliwość na zabudowę liniową,
- ryzyko erozji na stokach,
- konieczność zachowania lasów jako stabilizatora.

Sandry i równiny akumulacyjne – Kotliny Gorzowskiej

Północno-zachodni skraj gminy wchodzi w obszar Kotliny Gorzowskiej, gdzie dominują:

- równiny sandrowe,
- piaski i żwiry wodnolodowcowe,
- płaskie lub lekko faliste powierzchnie.

Cechy:

- wysoka przepuszczalność,
- podatność na przesuszenie,
- mniejsza lesistość,
- obecność zagłębień bezodpływowych.

Znaczenie:

- obszary ważne dla infiltracji i zasilania wód podziemnych,
- wrażliwość na zanieczyszczenia,
- ograniczenia dla intensywnej zabudowy.

Zagłębienia bezodpływowe i oczka wodne

W całej gminie występują:

- oczka wytopiskowe,
- lokalne torfowiska,
- zagłębienia po bryłach martwego lodu.

To są obszary:

- o bardzo wysokiej wrażliwości hydrologicznej,
- kluczowe dla retencji,
- nieprzydatne pod zabudowę.

Doliny cieków – Lubniewka i Postomia

Dolina Lubniewki:

- wąska, lokalnie zabagniona,
- z torfami i glebami hydrogenicznymi,
- pełni funkcję korytarza ekologicznego.

Dolina Postomii (fragment):

- o charakterze płaskiej, podmokłej niecki,
- z wysoką wrażliwością na odwodnienie.

Stoki i krawędzie morfologiczne

Najbardziej problematyczne dla planowania:

- stoki rynien jeziornych,
- stoki pagórków morenowych,
- krawędzie wysoczyzn.

Zagrożenia:

- erozja wodna,
- spływy powierzchniowe,
- lokalne ruchy masowe,
- destabilizacja przy nadmiernym uszczelnieniu.

2.9. KLIMAT

Gmina Lubniewice położona jest w Regionie Lubuskim (XIII), według podziału na regiony klimatyczne Alojzego Wosia (2010).

Region ten charakteryzuje się dominującym wpływem mas powietrza polarnomorskiego znad Oceanu Atlantyckiego i zdecydowanie mniejszym wpływem powietrza kontynentalnego. Wpływa to na rozkład temperatury i opadów atmosferycznych w ciągu roku. Zimy na obszarze województwa są łagodne i krótkie, ze średnią temperaturą powietrza w najchłodniejszym miesiącu styczniu nie przekraczającą -2°C . Lata są wczesne, długie i ciepłe. Najcieplejszym miesiącem jest sierpień ze średnią temperaturą powyżej 18°C .

Zaznacza się wyraźna przewaga wiatrów z kwadrantu zachodniego.

2.10. DZIEDZICTWO KULTUROWE

Najstarsze ślady osadnictwa pochodzą z wczesnego średniowiecza. Osada powstała na przesmyku między jeziorami Lubiąż i Lubniewsko, co dawało: naturalną obronność, dostęp do ryb i dogodne warunki do handlu i komunikacji.

Lubniewice pojawiają się w dokumentach jako Lubnewitz / Lubenwitz. Była to wówczas osada rybacka i targowa, należąca do możnych rodów brandenburskich.

W XIV wieku tereny te przejęli joannici (zakon rycerski), którzy: rozwijali gospodarkę rybacką, zakładali folwarki i ukształtowali średniowieczny układ Lubniewic, który do dziś jest czytelny. Najważniejszymi właścicielami tych ziem był ród von Waldow.

XIX wiek – epoka pałaców i letnisk to najważniejszy okres w historii miejscowości, powstają:

- Pałac w Lubniewicach (później rozbudowywany),
- Park pałacowy,
- Aleje dojazdowe,
- Zabudowa letniskowa nad jeziorem Lubiąż.

Lubniewice stają się modnym kurortem dla mieszkańców Berlina i Kostrzyna.

Przed II wojną światową Lubniewice były znanym uzdrowiskiem i miejscowością wypoczynkową, z pensjonatami, kąpieliskami i przystaniami.

W gminie zachowały się historyczne układy przestrzenne:

Lubniewice – historyczny układ miasta

- owalnicowy układ starej części miejscowości,
- relikty dawnej zabudowy rybackiej i letniskowej,
- historyczne relacje przestrzenne z jeziorami Lubiąż i Lubniewsko,
- aleje dojazdowe i dawne trakty.

Układy ruralistyczne wsi: Jarnatów, Rogi, Glisno i Osieczyce.

Gminna ewidencja zabytków, przyjęta została zarządzeniem Burmistrza Lubniewic i składa się ze zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych. Wszystkie obiekty architektury oraz zabytki archeologiczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków znalazły miejsce w Gminnej ewidencji zabytków.

W Gminnej ewidencji zabytków ujęto 271 obiektów, w tym znalazły się wszystkie nieruchomości wpisane do rejestru zabytków. Wyróżniono:

1. układ urbanistyczny miasta Lubniewice oraz układy ruralistyczne - wsi: Glisno, Jarnatów;
2. cmentarze w miejscowości: Glisno (komunalny i przykościelny), w Jarnatowie, w Lubniewicach, i Rogach
3. dwory i pałace: Lubniewice, Jarnatów, Glisno i Rogi;
4. parki: Lubniewice, Jarnatów, Glisno i Rogi;
5. kościoły i kaplice: Lubniewice, Glisno, Jarnatów,
6. zespoły folwarczne: w Gliźnie, Jarnatowie, w Osieczycach, w Rogach, Trzcincach, Suszycach i Sobieraju,
7. ponadto ratusz w Lubniewicach;
8. oraz budynki mieszkalne i użyteczności publicznej.

Tab.2. Zabytki nieruchome na obszarze gminy Lubniewice wpisane do rejestru zabytków.

Lp.	Obiekt i położenie	Nr i data wpisu do rejestru zabytków
1.	kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Gliźnie	567 z dnia 30.05.1963 r. KOK-I-61/76 z dnia 28.10.1976 r.
2.	zespół pałacowy w Gliźnie	125 z dnia 30.07.1958 r. KOK-I-13/76 z dnia 22.10.1976 r.
3.	park dworski w Gliźnie	A 6 z dnia 20.07.1948 r.
4.	kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. MB Szkaplerznej w Jarnatowie	981 z dnia 09.03.1964 r. KOK-I-185/76 z dnia 30.11.1976 r. L-429/A z dnia 30.05.2011 r.
5.	cmentarz katolicki (nowy) w Jarnatowie	A 7 z dnia 20.07.1948 r.
6.	pałac w Jarnatowie	KOK-I-340/90 z dnia 31.12.1990 r.
7.	założenie pałacowo - parkowe w Jarnatowie	KOK-I-350/91 z dnia 30.01.1991 r.
8.	park dworski i aleja dębowa w Jarnatowie	A 8 z dnia 20.07.1948 r.
9.	chata w Lubniewicach ul. Jana Pawła II 2	KOK-I-336/90 z dnia 31.12.1990 r.
10.	kościół par. pw. MB Różańcowej w Lubniewicach	214 z dnia 27.03.1961 r. KOK-I-29/76 z dnia 23.10.1976 r.
11.	stary zamek w Lubniewicach	KOK-I-326/90 z dnia 10.12.1990 r.
12.	nowy zamek w Lubniewicach	KOK-I-327/90 z dnia 10.12.1990 r.
13.	park zamkowy w Lubniewicach	KOK-I-375/91 z dnia 12.11.1991 r.
14.	pałac w Rogach	KOK-I-254/79 z dnia 27.04.1979 r.
15.	stanowisko archeologiczne nr 2/55, AZP 50-11 w Gliźnie	50/Ar z dnia 15.03.1968 r. KOK-I-314/83 z dnia 14.01.1983 r. L-40/C z dnia 05.05.2004 r.
16.	stanowisko archeologiczne	KZA-I-V -60/68

	nr 6/26, AZP 50-11 w Gliźnie	z dnia 01.12.1968 r. L-80/C z dnia 25.04.2005 r. (d. Lubniewice 6)
17.	stanowisko archeologiczne nr 7/27, AZP 50-11 w Gliźnie	KZA-I-V-63/68 z dnia 01.12.1968 r. (d. Lubniewice 7)
18.	stanowisko archeologiczne nr 21/25, AZP 50-12 w Lubniewicach	38/67 z dnia 17.03.1967 r.
19.	stanowisko archeologiczne nr 1/30, AZP 50-12 w Lubniewicach	KZA-I-V-61/68 z dnia 01.12.1968 r.
20.	stanowisko archeologiczne nr 2/23, AZP 50-12 w Lubniewicach	KZA-I-V-59/68 z dnia 01.12.1968 r.
21.	stanowisko archeologiczne nr 3/31, AZP 50-12 w Lubniewicach	KZA-I-V-58/68 z dnia 01.12.1968 r. L-76/C z dnia 21.04.2005 r.
22.	stanowisko archeologiczne nr 4/24, AZP 50-12 w Lubniewicach	KZA-I-V-54/68 z dnia 01.12.1968 r. L-77/C z dnia 21.04.2005 r.
23.	stanowisko archeologiczne nr 10/19, AZP 50-12 w Lubniewicach	KZA-I/42/67 z dnia 17.03.1967 r. (d. Lubniewice 9)
24.	stanowisko archeologiczne nr 9/1, AZP 49-11 w Lubniewicach	KZA-I/41/67 z dnia 17.03.1967 r. L-67/C z dnia 27.07.2005 r. (d. Lubniewice 10)
25.	stanowisko archeologiczne nr 13/26, AZP 50-12 w Lubniewicach	KZA-I-V-55/68 z dnia 01.12.1968 r.
26.	stanowisko archeologiczne nr 17/18, AZP 49-12	KZA-I-V-62/68 z dnia 01.12.1968 r. L-78/C z dnia 21.04.2005 r.
27.	stanowisko archeologiczne nr 19/17, AZP 49-12	KZA-I-V-56/68 z dnia 01.12.1968 r.
28.	stanowisko archeologiczne nr 20/16, AZP 49-12	KZA-I-V-57/68 z dnia 01.12.1968 r. L-79/C z dnia 21.04.2005 r.

Źródło: dane pozyskane od Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W gminie nie ma obiektów wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa, uznanych za pomnik historii, czy parków kulturowych.

2.12. Flora i fauna

Gmina położona na terenie wzgórz należących do Pojezierza Łagowskiego. Przez środkową część gminy przechodzi szeroka strefa moren czołowych oraz kilka rynien polodowcowych, a w nich jeziora: Lubiąż, Krajnik, Lubniewsko. Wśród siedlisk przyrodniczych na terenie gminy można wyróżnić:

- eutroficzne jeziora z interesującą awifauną,
- torfowisko z rosziczką okrągłolistną – rezerwat Janie w obrębie Rogi.,
- parki w Gliźnie, Jarnatowie, Rogach i Lubniewicach,
- starodrzewia i przydrożne aleje drzew,
- kompleksy stawów z zaniechaną gospodarką rybacką (Rybakówka), będące miejscem gniazdowania wielu rzadkich gatunków ptaków.

Na terenie gminy występuje wiele gatunków chronionych rzadkich roślin i zwierząt. Do najciekawszych roślin należą: konwalia majowa, pierwiosnek lekarski, grzybień biały, grąźel żółty, rosziczka okrągłolistna, bagno pospolite, kruszyna pospolita, śnieżyczka przebiśnieg, kocanka piaszkowa, rojnik pospolity, rosziczka okrągłolistna.

Ze świata zwierząt do gatunków chronionych należą m.in.: pliszka żółta, sójka, bocian biały, orlik krzykliwy, zimorodek, a z ssaków licznie występuje tu wydra. Znajdują się tu także stanowiska miejsc lęgowych ptaków prawnie chronionych, objętych ochroną strefową, w tym orla bielika. W bardziej spokojnych i niedostępnych zakątkach gnieździ się tu wiele gatunków ptaków drapieżnych takich jak rybołow, kania czarna i rude, błotniaki oraz wymienione bieliki. Występują również bociany czarne, kormorany, żurawie, łabędzie i czaple. Z płazów i gadów wymienić należy żmiję zygzakowatą, zaskrońca, kumaka nizinny, wszystkie gatunki ropuch. Z ssaków chronionych licznie występują tutaj bobry oraz wydry.

2.11.4. Roślinność potencjalna

Według Mapy przeglądowej „Potencjalna roślinność naturalna Polski”¹ – obszar gminy znajduje się w Prowincji Morza Bałtyckiego - Prowincja Środkowoeuropejska, Podprowincja Środkowoeuropejska Właściwa:

B. Dział Brandendursko-Wielkopolski

B.1. Kraina Notecko-Lubuska, na granicy okręgów:

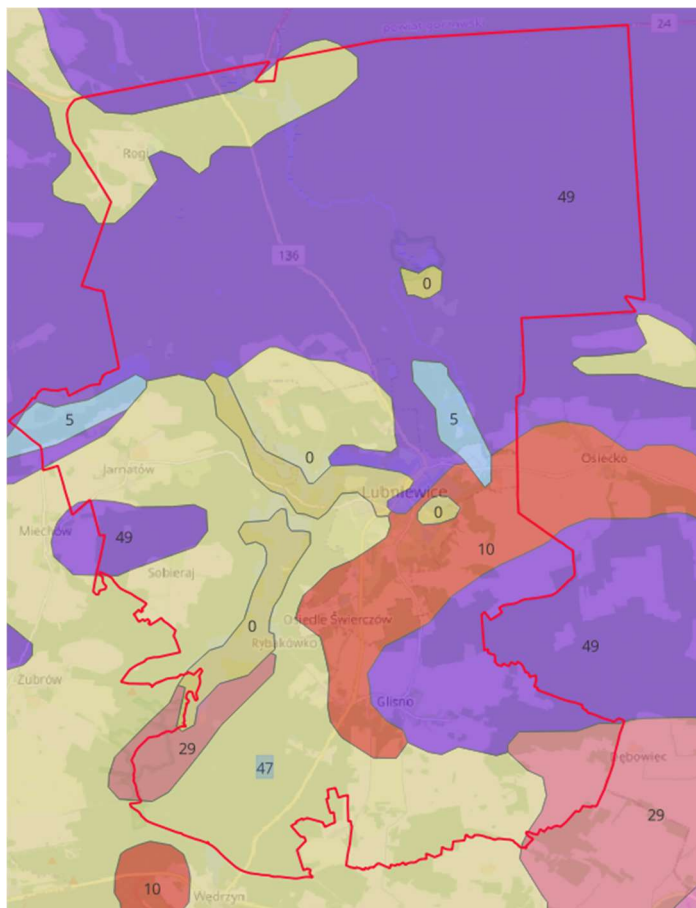
B.1.2. Okrąg Borów Noteckich

B.1.2.b Podokrąg Słońsko-Krzeszycki.

B.1.8. Okrąg Pojezierza Łagowskiego,

B.1.8.c Podokrąg Łagowsko-Templewski.

¹ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Myszałek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011

Rys. 4. Matuszkiewicz W., Faliński J.B., Kostrowicki A.S., Matuszkiewicz J.M., Olaczek R., Wojterski T., 1995, Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa 1:300 000. Arkusze B1, IGiPZ PAN, Warszawa.

Według tego podziału wyodrębniono typy zbiorowisk potencjalnej roślinności naturalnej:

- 0 - Wody powierzchniowe (jeziora, zalewy i inne)
- 5 - Fraxino-Alnetum (=Circae-Alnetum) - Niżowy łęg jesionowo-olszowy - Higrofilne lasy liściaste
- 10 - Galio-Carpinetum - Grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga - Eutroficzne lasy liściaste
- 29 - Galio odorati-Fagetum (=Melico-Fagetum) - Żyzna buczyna niżowa - Eutroficzne lasy liściaste
- 47 - Pino-Quercetum (=Quercu-Pinetum + Serratulo-Pinetum) - Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe - Lasy szpilkowe/ Grupa borów sosnowych
- 49 - Leucobryo-Pinetum - Suboceaniczny bór sosnowy - Lasy szpilkowe/ Grupa borów sosnowych

2.8. Antropopresja

Najważniejsze presje środowiskowe:

- zabudowa letniskowa i rekreacyjna,
- presja turystyczna na jeziora,
- lokalne zanieczyszczenia z ośrodków wypoczynkowych,

- ruch samochodowy w sezonie,
- fragmentacja siedlisk przez zabudowę liniową.

2.13. Gospodarka odpadami

Gmina Lubniewice nie posiada własnego składowiska odpadów. Odpady komunalne są odbierane przez firmę wyłonioną w przetargu, a następnie transportowane do regionalnej instalacji (RIPOK) właściwej dla powiatu sulęcińskiego – Zakład Utylizacji Odpadów w Długoszynie.

Na terenie gminy Lubniewice funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy ul. Strzeleckiej 20 w Lubniewicach, funkcjonuje przy Zakładzie Gospodarki Komunalnej / oczyszczalni ścieków. Ilość zebranych odpadów sukcesywnie się zwiększa wraz z kolejnymi latami.

Nie ma na terenie gminy mogilników.

3. OCENA OBECNEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1. STAN FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

Ocenie podlegają:

- jakość powietrza i stanu sanitarnego;
- jakość wód podziemnych;
- jakość wód powierzchniowych;
- jakość gleb;
- warunki i jakość klimatu akustycznego;
- różnorodność biologiczna;
- gospodarka odpadami.

Powietrze i stan sanitarny

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności człowieka. Powietrze jest podatne na zanieczyszczenia, takie jak emisja gazów cieplarnianych, pyłów czy toksycznych związków chemicznych. Do głównych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego należą substancje gazowe, m.in. dwutlenek siarki (SO₂) i dwutlenek azotu (NO₂). Głównymi źródłami emisji jest spalanie paliw stałych oraz ruch drogowy.

Zgodnie z uchwałą nr LVII/885/23 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 9 października 2023 w sprawie uchwalenia Aktualizacji programu ochrony powietrza:

- w okolicy gm. Ośna Lubuskiego – w rejonie Słubic, Rzepina, Słońska, Kostrzyna, Krzeszyc i Sulęcina dochodzi do przekroczeń benzo(a)pirenu,, ale nie ma przekroczeń w gminie Słońsk,
- w powiecie słubickim obniża się emisja B(a)P,
- przemysł i energetyka ma niewielki wpływ na stężenia zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Słońsk.

W gminie nie występują zanieczyszczenia wynikające z działalności człowieka w branży cementowo-wapienniczej, szklarskiej, hutniczej, rafineryjnej i garbarskiej, branży produkcji płyt drewnopodobnych przemysł metali nieżelaznych, intensywny chów drobiu i trzody chlewnej, duże obiekty energetycznego spalania, wielkotonażowa produkcja organicznych substancji chemicznych, przetwarzanie odpadów w tym ich spalanie odpadów, czy przemysł spożywczy.

Emisja z sektora przemysłu i energetyki nie wymaga podejmowania dodatkowych działań poza te, których realizacja wynika z przepisów prawa.

Jakość i stan powietrza w dużej mierze związana jest z ilością opadów. Mniejsze sumy wysokości opadów w niektórych miesiącach (marzec, listopad) 2022 r., wpływały na gorsze warunki oczyszczania powietrza z zanieczyszczeń w postaci pyłów zawieszonych i innych składników (zanieczyszczeń gazowych i aerozoli). Mogły mieć też wpływ na wzrost depozycji suchej, ponieważ spłukiwały z mniejszą częstotliwością i pobierały mniejsze ilości zanieczyszczeń znajdujących się w atmosferze.

Podstawę oceny jakości powietrza w Polsce stanowią określone dla substancji w prawie krajowym (RMŚ z 24 sierpnia 2012 w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach unijnych (2008/50/WE - CAFE oraz 2004/107/WE) normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu. Oceny jakości powietrza i wynikające z nich działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Gmina Słotk położona jest w całości w strefie lubuskiej.

Oceny jakości powietrza dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- ustanowionych w celu ochrony zdrowia,
- ustanowionych w celu ochrony roślin (dla terenu kraju z wyłączeniem aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców).

Zgodnie z przeprowadzoną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze roczną oceną jakości powietrza za rok 2024 w województwie lubuskim, wydzielone strefy jakości powietrza zostały zaliczone do odpowiedniej klasy dla wszystkich substancji podlegających ocenie:

- A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych – nie wymaga POP (programu ochrony powietrza);
- C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe – wymaga POP - Klasa C dotyczy m.in. NO₂, SO₂, PM₁₀, PM_{2.5}, benzenu, CO, metali ciężkich, B(a)P;
- C1 – jeżeli stężenia przekraczały poziom dopuszczalny, ale są poniżej marginesu tolerancji (strefa jest monitorowana i może wymagać działań prewencyjnych);
- D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie przekraczały poziomu docelowego (np. benzo(a)piren, arsen, kadm, nikiel, ozon) – wymagany POP;
- D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego – wymaga działań długoterminowych, nie wymaga POP.

Tab. 3. Klasyfikacja pod względem jakości powietrza strefy lubuskiej za lata 2018-2021 i 2024

	Wyniki kwalifikacji w latach				
	2018	2019	2020	2021	2024
SO_x	A	A	A	A	A
NO₂	A	A	A	A	A
CO	A	A	A	A	A
benzen	A	A	A	A	A
PM₁₀	C	A	A	A	A
PM_{2.5}	A	A	A	A	A
B(a)P	C	C	C	C	A
As	A	A	A	A	A
Cd	A	A	A	A	A

Ni	A	A	A	A	A
Pb	A	A	A	A	A
O3	D2	C	C	D2	D2

/źródło: Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych, Zielona Góra 2023 - Załącznik do uchwały Nr LVII/885/23 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 9 października 2023 r. + aktualizacja roku 2024./

Ozon troposferyczny powstaje w wyniku przemian fotochemicznych tlenków azotu. Duży wpływ na jego powstawanie ma występowanie lotnych związków organicznych (NMLZO) pochodzących ze źródeł naturalnych (las i tereny zielone) oraz przemysłowe (lakiernie, drukarnie). Ważną rolę w powstawaniu ozonu mają warunki meteorologiczne. Wysokie temperatury i nasłonecznienie wpływają istotnie na powstawanie ozonu. Powstawanie ozonu warunkowane jest zanieczyszczeniem powietrza dwutlenkiem azotu emitowanego, przede wszystkim przez transport. Ozon negatywnie wpływa na zdrowie powodując, w zależności od stężenia i czasu oddziaływania, bóle głowy, podrażnienie dróg oddechowych, stany zapalne dróg oddechowych oraz wchłanianie istniejących w powietrzu alergenów chemicznych i biologicznych. Wpływa też negatywnie na rośliny.

Przeprowadzona w roku 2024 ocena jakości powietrza oraz wynikająca z niej klasyfikacja strefy, potwierdzają konieczność kontynuacji działań naprawczych, zawartych już w opracowanych programach ochrony powietrza.

Wody podziemne

Według monitoringu prowadzonego dla wód podziemnych wody w tych jednostkach charakteryzuje: dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy. Procent wykorzystania zasobów nie przekracza 22%. Stan wód podziemnych przedstawia poniższa tabela:

Tab. 3. Charakterystyka JCWPd nr 40, 33 i 59

Nr JCWPd	40	33	59
Kod UE	GW600040	GW600033	GW600059
Dorzecze	Odra	Odra	Odra
Region wodny	Warta	Warta	Warta
Ryzyko osiągnięcia dobrego stanu	niezagrożona	niezagrożona	niezagrożona
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	7	22	13
Stan jakościowy	dobry stan chemiczny	dobry stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Stan ilościowy	dobry stan ilościowy	dobry stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ogólnie stan JCWPd	dobry	dobry	dobry
Bilans wodny	< 70 %	< 70 %	< 70 %

Wody powierzchniowe

Stan wód powierzchniowych przedstawia poniższa tabela:

Tab. 5. Stan jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych /Źródło: Wody Polskie/

JCWP Kod JCWP	Typ JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
Kanał Postomski do Lubniewki RW600010189619	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	dobry potencjał ekologiczny	brak danych	brak danych	Zagrożona
Lubniewka - RW600018189629	R_poj - Rzeka w systemie rzeczno- jeziorowym Pojezierzy	umiarkowany stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Zagrożona.
Kanał Postomski od Lubniewki do ujścia - RW60001618969	Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk	dobry stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Zagrożona.
Jordanka RW6000101878989	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	Zły stan wód	Zagrożona
Postomia RW600010189649	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	umiarkowany stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Zagrożona
Rudzianka RW6000101896349	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	Zły stan wód	Zagrożona.
Lubniewsko LW10910	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Zagrożona.
Lubiąż LW10911	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	umiarkowany stan ekologiczny	Stan chemiczny dobry	Zły stan wód	Zagrożona

Na większości obszaru Polski, obserwowane sumy opadów były zbliżone do normy lub odznaczały się deficytem. W rejonie Ziemi Lubuskiej i gminy Słońsk, sumy opadów były niższe o 25-28%, odpowiadając warunkom bardzo suchym lub na pograniczu suchych i bardzo suchych.

W 2022 najwyższe stężenia zanieczyszczeń w opadach stwierdzono dla siarczanów – 1,51 mg/l SO₄, a w drugiej kolejności dla azotu ogólnego – 1,27 mg/l N i chlorków – 0,95 mg/l, natomiast niskie ilości stężeń wyznaczono dla chromu ogólnego – 0,00010 mg/l i kadmu – 0,00009 mg/l.

W okresie dwudziestu czterech lat prowadzenia badań (1999-2022), średnioroczne wartości stężeń badanych substancji w opadach wykazują tendencję malejącą dla kwasowości, metali ciężkich, związków kwasotwórczych i części związków biogennych. Najbardziej zmalały w 2022 r., w stosunku do wielolecia 1999-2021, średnie ważone wartości stężeń ołowiu (o 83,3%), wolnych jonów wodorowych (o 75,58%), kadmu (o 70,0%), chromu ogólnego (o 66,7%), a następnie niklu (o 57,3%) oraz nieco mniej stężenia siarczanów (o 32,9%), cynku (o 32,7%), miedzi (o 28,2%), azotu azotynowego i azotanowego (o 26,1%), azotu ogólnego (o 23,0%), wapnia (o 21,8%) i magnezu (o 21,4%). W mniejszym stopniu zmalały średnie ważone wartości stężeń chlorków (o 14,4%), sodu (o 14,0%), azotu amonowego (o 12,1%) i potasu (o 3,2%). Wzrosły średnie ważone wartości stężeń fosforu ogólnego (o 2,2%).

W 2022 r., w stosunku do roku poprzedniego, średnia ważona stężeń dla niektórych (czterech) wskaźników była wyższa, tak jak w przypadku fosforu ogólnego (o 17,9%), sodu (o 8,9%), azotu amonowego (o 3,6%) i potasu (o 3,4%). Średnia ważona stężeń pozostałych (trzynastu) wskaźników była niższa niż w roku poprzednim dla: siarczanów (o 1,9%), chlorków (o 2,1%), azotu azotynowego i azotanowego (o 8,1%), magnezu (o 8,3%), azotu ogólnego (o 9,3%), wolnych jonów wodorowych (o 17,5%), wapnia (o 18,1%) i cynku (o 18,3%). Zdecydowanie niższa była dla: miedzi (o 22,7%), chromu (o 37,5%), kadmu (o 50,0%) i niklu (o 57,8%) oraz ołowiu (o 61,1%).

W wieloleciu 2001-2022 udział tzw. „kwaśnych deszczy”, o wartościach pH<5,6 zmalał z 74% próbek zebranych w 2001 r. do poziomu 38% wszystkich zebranych próbek opadów dobowych w 2022 r. Nie stwierdzono próbek opadów o wartości pH poniżej naturalnej.

Wielkości maksymalne ładunków zanieczyszczeń, takich jak: potas, cynk i fosfor ogólny były wyższe w 2022 r. niż w 2021 r., natomiast niższe były ładunki maksymalne siarczanów, chlorków, azotu ogólnego, azotu azotynowego i azotanowego oraz azotu amonowego, sodu, wapnia, magnezu, miedzi, ołowiu, kadmu, niklu i chromu oraz wolnych jonów wodorowych.

Wielkości średnich rocznych ładunków jednostkowych substancji wniesionych przez opady atmosferyczne, na obszary reprezentowane przez stacje monitoringowe w okresie badań prowadzonych w latach 1999-2022, wskazują, że w 2022 roku całkowite obciążenie wszystkimi badanymi substancjami, kształtowało się na dużo niższym poziomie jak średnie obciążenie z lat 1999-2021, a ponadto jest na najniższym poziomie w porównaniu do wszystkich wcześniejszych całkowitych obciążeń w okresie wszystkich lat prowadzonych badań. Depozycja poszczególnych wskaźników była zróżnicowana, lecz dla wszystkich siedemnastu wskaźników była mniejsza niż w wieloleciu 1999-2021. Prawdopodobnie nie decydowało o tym, tylko występowanie niższych sum rocznych opadów w 2022 roku, lecz również wpływ spadku zanieczyszczeń antropogenicznych, spowodowany wzmocnieniem działalności antysmogowej i wprowadzaniem technologii niskoemisyjnych.

Obciążenie powierzchniowe obszaru Polski badanymi substancjami wniesionymi wraz z opadami atmosferycznymi w 2022 r. (średnia roczna wysokość opadów 569,9 mm), według modelu rozkładu przestrzennego, wynosiło 32,08 kg/ha-r i było najniższe w dwudziestoczeroletnim okresie prowadzonych badań.

Siedem województw (w kolejności rosnącego obciążenia): lubelskie, podlaskie, podkarpackie, lubuskie, mazowieckie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, miało niższe obciążenie substancjami niż średnie dla Polski.

Depozycja substancji wprowadzanych z opadami, stanowi znaczące źródło zanieczyszczeń oddziałujące na środowisko naturalne. Szczególnie ujemny wpływ na stan środowiska mogą mieć kwaśne związki siarki i azotu, związki biogenne i metale ciężkie.

Gleby

Gleby gminy Lubniewice są młodogłajalne, silnie zróżnicowane, a ich stan i jakość wynikają z:

- rzeźby terenu (rynny, pagórki, sandry),
- budowy geologicznej (gliny, piaski, żwiry, torfy),
- wysokiej lesistości (ok. 70%),
- niewielkiej presji rolniczej,
- dużej powierzchni obszarów chronionych.

To sprawia, że gleby są generalnie dobrze zachowane, ale jednocześnie bardzo wrażliwe na zabudowę i odwodnienie.

Na stan gleb mają wpływ

- Zanieczyszczenia
 - brak istotnych źródeł przemysłowych,
 - brak dużych dróg tranzytowych,
 - niska presja rolnicza.

Ocena: *gleby czyste*, brak przekroczeń typowych dla obszarów zurbanizowanych.

- Erozja Największe zagrożenia:
 - erozja wodna na stokach rynien jeziornych,
 - erozja eoliczna na sandrach północno-zachodnich,
 - spływy powierzchniowe przy zabudowie na stokach.

Ocena: *stan dobry, ale wysoka podatność na degradację przy niewłaściwej zabudowie*.

- Odwodnienie torfów
 - torfy w rejonie Lubniewki i „Janie” są bardzo wrażliwe,
 - każde obniżenie poziomu wód gruntowych = degradacja, mineralizacja, emisje CO₂.

Ocena: *stan dobry*, ale ekstremalnie wrażliwe na ingerencję hydrologiczną.

Ponadto na jakość gleb ma wpływ użytkowanie terenu:

- duża lesistość = gleby stabilne i chronione,
- mała intensywność rolnictwa = brak degradacji chemicznej,
- zabudowa lotniskowa = lokalne ryzyko erozji i uszczelnienia,
- turystyka = presja punktowa na gleby przyjeziorne.

Największym jednak zagrożeniem dla gleb są zmiany hydrologiczne i klimatyczne.

Klimat akustyczny

Gmina Lubniewice należy do obszarów o jednym z najniższych poziomów hałasu środowiskowego w regionie. Decydują o tym:

- brak przemysłu ciężkiego,
- brak dużych zakładów produkcyjnych,
- brak intensywnego ruchu tranzytowego,
- duże odległości między miejscowościami,
- dominacja terenów otwartych, lasów,

Nie ma istotnych źródeł hałasu w gminie Lubniewice.

Różnorodność biologiczna

Bioróżnorodność gminy Lubniewice jest **bardzo wysoka**, a w niektórych komponentach (lasy bukowe, torfowiska, jeziora rynnowe) osiąga poziom **ponadregionalny**. Decydują o tym:

- prawie 70% lesistości – jeden z najwyższych wskaźników w województwie,
- system jezior rynnowych (Lubiąż, Lubniewsko, Krajnik),
- torfowiska i mokradła,
- rynny polodowcowe o unikatowej strukturze,
- ciągłość korytarzy ekologicznych,
- niska presja urbanizacyjna,
- duży udział obszarów chronionych (rezerwat, ZPK, OCHK).

To wszystko sprawia, że gmina jest kluczowym ogniwem sieci ekologicznej w północnej części powiatu sulęcińskiego.

Zagrożeniem jest:

1. susza i zmiany klimatu - obniżanie poziomu wód, zanik zalewów, degradacja torfowisk, spadek liczebności ptaków.
2. melioracje odwadniające - degradacja siedlisk bagiennych.
3. intensyfikacja rolnictwa.

Ustalenia POG nie powodują negatywnego wpływu na bioróżnorodność, a wręcz ją wzmacniają poprzez ochronę terenów otwartych.

Krajobraz

Krajobraz gminy Lubniewice jest wyjątkowo wrażliwy na zmiany. Jego charakter sprawia, że:

- zabudowa,
- infrastruktura techniczna,
- farmy fotowoltaiczne,
- elementy pionowe (maszty, wieże, turbiny) są widoczne z dużych odległości i mogą wpływać na odbiór przestrzeni.

Potencjalne oddziaływania:

- Zaburzenie panoram krajobrazowych, szczególnie w rejonie przyjeziornym.
- Zmiana charakteru krajobrazu otwartego poprzez wprowadzenie zabudowy kubaturowej.

- Konflikt z funkcją turystyczną gminy, opartą na walorach przyrodniczych.

Ocena ogólna:

Oddziaływania oceniono jako umiarkowane, z tendencją do wysokich w przypadku lokalizacji inwestycji w strefach ekspozycji widokowej.

Elektrownie wiatrowe są przewidziane w rejonie Glisna i na skraju OCHK na południowym wschodzie Lubniewic. W rejonie Glisna obszary przewidziane na lokalizację elektrowni wiatrakowych są położone poza granicą terenów objętych ochroną przyrodniczą. Natomiast w rejonie Lubniewic jest to teren położony poza głównymi traktami komunikacyjnymi dlatego oceniono, że oddziaływanie będzie umiarkowanie wysokie. W wyniku prac i rozważań różnych koncepcji odstąpiono od lokalizacji elektrowni fotowoltaicznej w obrębie Jarnatów, zostawiając strefę wiatrakową., uznając że wizualnie, estetycznie turbiny wiatrowe pod tym względem są właściwsze, pomimo swej wielkości wprowadzają mniejszy dysonans w krajobrazie.

Klimat lokalny

Zmiany klimatu szczególnie silnie oddziałują na obszary mokradłowe. Każde uszczelnienie powierzchni, odwodnienie lub zmiana retencji może wpływać na:

- temperaturę lokalną,
- wilgotność powietrza,
- ryzyko pożarowe,
- funkcjonowanie siedlisk.

Potencjalne oddziaływania:

- Powstawanie lokalnych wysp ciepła w strefach zabudowy,
- Zmniejszenie retencji — wpływ na bilans wodny,
- Zwiększenie ryzyka suszy na terenach łąkowych.

Ocena ogólna:

Oddziaływania oceniono jako umiarkowane, możliwe do ograniczenia poprzez odpowiednie środki minimalizujące.

Zdrowie ludzi

Oddziaływania na zdrowie mieszkańców mogą wynikać z:

- hałasu,
- jakości powietrza,
- jakości wody,
- dostępności terenów zielonych,
- bezpieczeństwa powodziowego.

Ocena ogólna:

Oddziaływania oceniono jako niskie do umiarkowanych, przy założeniu przestrzegania standardów urbanistycznych i środowiskowych.

4. OCENA ROZWIĄZAŃ FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNYCH I INNYCH USTALEŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO GMINY

4.1. ROZWIĄZANIA FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNE ZAWARTE W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO GMINY I ICH WPŁYW NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA

W planie ogólnym wyznaczono 11 stref planistycznych:
W planie ogólnym gminy Lubniewice wyznaczono:

- 38 stref SW, o łącznej powierzchni: 17,8743 ha.

Najwięcej strefy SW jest w miejscowości Lubniewice, w mniejszym stopniu w Gliźnie, Trzcińcach, Świerczowie i Jarnatowie.

W 23 strefach w profilu dodatkowym dodano zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

- 193 stref SJ, o łącznej powierzchni: 201,3350 ha.

Największe zgrupowania tych stref występują w Lubniewicach, Gliźnie i Jarnatowie. W pozostałych miejscowościach jest rozproszona.

W 46 strefach SJ dodano profil dodatkowy: teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej.

- 26 strefy SZ, o łącznej powierzchni: 15,4084 ha.

Strefy SZ występują w rozproszeniu, grupują się w miejscowościach wiejskich w południowej części gminy. We wszystkich strefach SZ dodano profili dodatkowy - teren usług.

- 34 strefy SU, o łącznej powierzchni: 31,2837 ha.

Strefy SU zgromadzone są w największym stopniu w Lubniewicach. W tej strefie ujęto 2 pałace miejscowości Lubniewice.

W 5 strefach dodano profil dodatkowy - teren lasu.

- 12 stref SP, o łącznej powierzchni: 7,7218 ha.

Strefy gospodarcze zgromadzone są wzdłuż drogi krajowej nr 22, w szczególności w miejscowości Słońsk, i okolicach Lemierzyc.

W każdej strefie SU dodano profil dodatkowy - tereny usług.

Z uwagi na przewagę w gminie funkcji turystycznej strefy gospodarcze nie zajmują zbyt dużych areałów. Wyznaczone zostały na istniejących obszarach objętych funkcją przemysłową lub terenach wyznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przewidzianych na ten cel w Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy.

- 24 stref SR, o łącznej powierzchni: 87,6245 ha.

W 1 strefie przewidziano profil dodatkowy - teren biogazowni – 20SR.

Do każdej strefy SR dodano profil dodatkowy – teren zielni urządzonej.

Dodatkowy profil – teren elektrowni słonecznej dodano w 2 strefach SR.

Wyznaczone zostały na istniejących obszarach objętych funkcją produkcji rolnej lub terenach wyznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przewidzianych na ten cel w Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy. Stanowią one sąsiedztwo stref SZ jako tereny

przewidziane na rozwój gospodarstw rolnych, obejmują też przedsiębiorstwa rolne nie związane z zabudową mieszkalną oraz gospodarstwa rybackie.

- 17 stref SI, o łącznej powierzchni: 88,2045 ha.

Strefy SI rozmieszczone są dość równomiernie pomijając tereny lasów i tereny wód oraz tereny podmokłe. W każdej strefie dodano profil dodatkowy – teren zieleni urządzonej.

W wielu strefach dodano profil dodatkowy – teren lasu, teren wód.

W 1 profilu (oczyszczalnia ścieków) dodano profile - teren usług, teren produkcji.

Do tej strefy zaliczono głównie drogi klasy zbiorczej i niższych, kategorii niższej niż droga wojewódzka, a ponadto tereny dróg wewnętrznych, tereny ujęć wód, przepompowni, oczyszczalni ścieków, tereny zakładów gospodarki komunalnej. Należy tu podkreślić że tereny infrastruktury o powierzchni do 5000 m² mogą też znaleźć się w granicach każdej innej strefy.

- 77 stref SN, o łącznej powierzchni: 176,2696 ha.

Strefy SN obejmują przede wszystkim parki zabytkowe, zieleni pozostałą po cmentarzach, skoncentrowane i wówczas strefa taka pozostaje bez profili dodatkowych.

Wszystkie profile dodatkowe Pełny profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, dodano w przypadku 40 stref SN.

Strefy SN obejmują przede wszystkim parki zabytkowe, zieleni pozostałą po cmentarzach, skoncentrowane i wówczas strefa taka pozostaje bez profili dodatkowych. Objęto też tą strefą skwery, zieleńce, bulwary, plaże.

Strefy SN stosowano ponadto dla ogródków działkowych, rozległych ogrodów przydomowych.

Strefą tą opisywano też publiczne tereny sportu i rekreacji jak boiska sportowe, place zabaw, tereny integracyjne, jak też niepubliczne tereny rekreacji, turystyki oraz usług handlu i gastronomii o niskiej intensywności zabudowy wkomponowane w tereny zieleni.

Do tej strefy zaliczono też tereny o potencjale i preferencji do pełnienia funkcji jak wyżej, przewidziane w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jak i Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubniewice.

- 4 strefy SC, o łącznej powierzchni: 5,8785 ha.

W 1 strefie nie ma żadnej funkcji dodatkowej. W 3 strefach jest II profil - teren usług kultu religijnego. W 1 z tych stref (miejscu planowanego nowego cmentarza) dodano również teren usług handlu detalicznego.

Stref SC obejmuje się cmentarze czynne. Rozmieszczenie tych stref jest skorelowane z miastem i większymi miejscowościami wiejskimi.

- 67 stref SO, o łącznej powierzchni: 12283,2699 ha.

W 8 strefach SO dopuszczono teren elektrowni wiatrowej, a w 15 strefach ustalono profil dodatkowy teren elektrowni słonecznej. Dla 51 stref nie ustalono żadnego profilu dodatkowego. W każdej ze stref dodano profil terenu zieleni urządzonej.

Nie wskazano w strefach SO terenów elektrowni geotermalnej, ani biogazowni.

Strefy SO zajmują największą część gminy Słońsk.

Strefa SO przyjmowana była na gruntach niezabudowanych rolnych, tam gdzie inne strefy z katalogu nie mają zastosowania.

Obejmuje ona również tereny infrastruktury technicznej jeśli nie przekracza 5000 m², tereny komunikacji publicznej od kategorii niższej niż wojewódzka oraz wewnętrznej.

- 4 strefy SK, o łącznej powierzchni: 52,9570 ha.

W żadnej ze stref SK nie ustalono profilu dodatkowego. Strefą tą objęto teren drogi krajowej i drogę wojewódzką.

W Planie Ogólnym Gminy Lubniewice nie wyznaczono stref handlu wielkopowierzchniowego - SH, ani też strefy górnictwa - SG

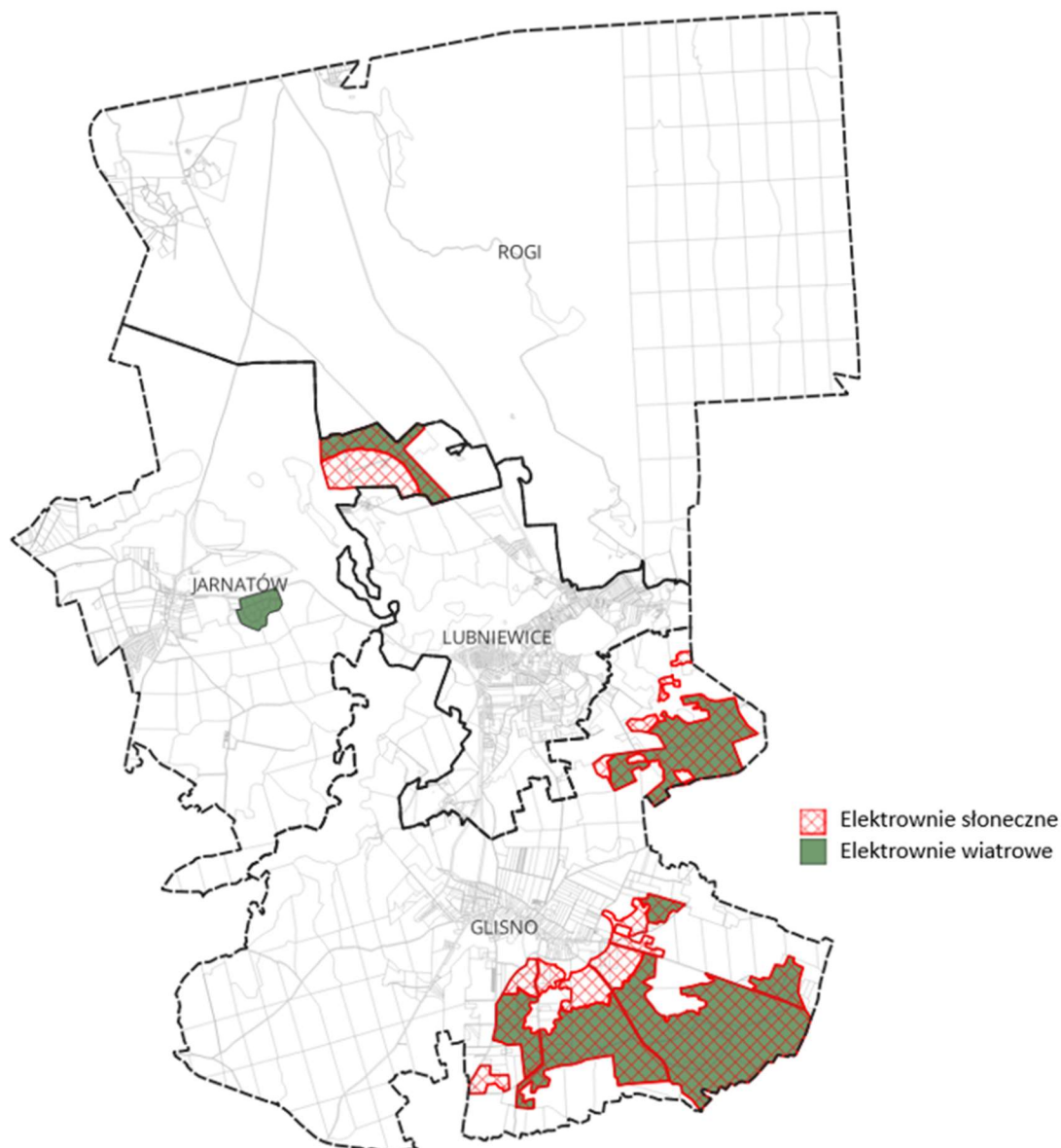
Strefy otwarte (SO)

Strefy otwarte pełnią kluczową funkcję w systemie ochrony środowiska gminy. Ich wyznaczenie w POG należy ocenić jednoznacznie pozytywnie w przypadku zastosowania strefy bez profili dodatkowych. Stanowią one wówczas:

- bufor dla obszarów chronionych,
- przestrzeń retencyjną,
- obszar swobodnej migracji zwierząt,
- element stabilizujący krajobraz otwarty.

Inne znaczenie dla środowiska ma lokalizacja stref otwartych z profilami dodatkowymi w postaci elektrowni wiatrowej lub/i słonecznej. Oddziaływanie stref z profilem dodatkowym w postaci elektrowni wiatrowych lub/i słonecznej ma:

- oddziaływanie na krajobraz – elektrownie zostały wykluczone w POG z obszarów krajobrazów priorytetowych, jak też ze stref przy głównych traktach drogowych (głównie drogi wojewódzkiej,
- oddziaływania na ptaki i nietoperze – przed lokalizacją prowadzone są analizy ornitologiczna i chiropterologiczna, które służyć mają do wyboru optymalnego rozwiązania, nie generującego kolizji, lub znacząco ograniczające kolizje,
- oddziaływania hałasowe - turbiny generują hałas niskoczęstotliwościowy – oddziaływania ograniczone poprzez zastosowanie odległości od siedlisk i lotnisk.
- oddziaływania na zdrowie ludzi
 - infradźwięki, migotanie cienia, efekt stroboskopowy
 - SOOŚ musi ocenić zasięg oddziaływań.
- oddziaływania na lasy – w POG nie występują takie sytuacje,
 - wycinka pod place montażowe,
 - ingerencja w siedliska,
 - fragmentacja.
- oddziaływania na krajobraz kulturowy - turbiny są niekompatybilne z krajobrazem kulturowym

Rys. 5. Rozmieszczenie OZE w ramach strefy SO w gminie Lubniewice.

Strefy zieleni i rekreacji (SN)

Strefy zieleni i rekreacji stanowią bufor pomiędzy strefami otwartymi a w strefami użytkowymi. Ich wyznaczenie w POG należy ocenić jednoznacznie pozytywnie, choćby z tytułu znacznego odsetka powierzchni biologicznie czynnej. Stanowią one:

- bufor dla obszarów chronionych,
- przestrzeń retencyjną,
- obszar swobodnej migracji zwierząt,
- element stabilizujący krajobraz, a czasem jako element przesłaniający.

Strefy mieszkaniowe: SW, SJ i SZ

Strefy SW, SJ i SZ przewidują odpowiednio zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, jednorodzinną i zagrodową o umiarkowanej intensywności. Ich wpływ na środowisko zależy od lokalizacji:

- w obrębie miasta, jak i na terenach o niskim poziomie wód gruntowych - oddziaływania umiarkowane,
- w strefach 100 m od rzek i jezior oraz w pobliżu terenów podmokłych — oddziaływania podwyższone,
- na stokach wysoczyzn i terenach glacytektonicznych — oddziaływania wysokie, wymagające środków minimalizujących.

Kluczowe ryzyka:

- zmniejszenie retencji,
- fragmentacja siedlisk,
- presja komunikacyjna,
- wzrost antropopresji.

Strefy infrastrukturalne SI i komunikacyjne SK

Strefy SI i SK obejmują tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Ich oddziaływanie na środowisko zależy od rodzaju inwestycji, potencjalne zagrożenia obejmują:

- hałas,
- emisje światła,
- presję na korytarze ekologiczne,
- uszczelnienie powierzchni.

Strefy usługowe, gospodarcze i produkcji rolniczej - SU, SP i SR

Strefy te mogą generować:

- wzrost ruchu samochodowego,
- presję na krajobraz,
- zwiększoną antropopresję,
- potencjalne konflikty z turystyką przyrodniczą.

Ich lokalizacja poza obszarami cennymi przyrodniczo jest rozwiązaniem właściwym.

4.2. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY Z UWARUNKOWANIAM I OKREŚLONYMI W OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFICZNYM

W Ekofizjografii przypisano predysponowane funkcje do obszarów o określonych uwarunkowaniach:

1. Funkcje przyrodnicze i leśne – znacząca część obszaru gminy to tereny zalewowe ujęte w strefie otwartej SO oraz pokryta lasem. Słońsk jest gminą o wybitnych walorach przyrodniczych, ważniejszym miejscem dla ptactwa. Występuje też dużo wód powierzchniowych, to daje szansę dla dużej bioróżnorodności i buduje dużą odporność środowiska, przy jednocześnie dużej zależności od wody i wrażliwości na jej brak. Tereny o takich predyspozycjach przypisano do strefy otwartej, w mniejszym zakresie do strefy zieleni i rekreacji,
2. Funkcje rolnicze – występowanie w dużej mierze w miejscach występowania gruntów wysokich klas bonitacyjnych II-III - tereny o takich predyspozycjach przypisano do strefy otwartej, w zakresie strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową oraz

w strefie produkcji rolniczej, w związku z obecnością gruntów III kl. w dużej ilości w mieście, grunty kl. III stały się też udziałem strefy SJ, SN i SU

3. Funkcje usługowe – związane z obsługą mieszkańców oraz turystów, ponadto usługi oświaty w szczególności związane z prowadzeniem działalności turystycznej, agroturystycznej oraz związane z szerzeniem ekologicznych gospodarstw rolnych - tereny o takich predyspozycjach przypisano do strefy usług lub stref zieleni i rekreacji,
4. Funkcje mieszkaniowe (osadnicze) – w gminie mieszka około 4 tys. ludzi. W Słońsku jest stosunkowo dobrze (w porównaniu z województwem) rozwinięta niezbędna infrastruktura techniczna (kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa oraz sieć gazowa. Rozwój tej funkcji wymagać więc będzie dalszej rozbudowy infrastruktury technicznej, w celu ograniczenia wpływu na środowisko. Konsekwencje złego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej może doprowadzić do degradacji jakości wód powierzchniowych (a docelowo również podziemnych), wpłynąć na komfort życia mieszkańców gminy, a pośrednio długoterminowo wpłynąć na faunę i florę oraz bioróżnorodność. Dalszy rozwój więc funkcji należy skupić wokół istniejącej infrastruktury lub planować budowę odpowiednich dla obsługi systemów infrastruktury technicznej. Funkcje mieszkalne - tereny o takich predyspozycjach przypisano do stref wielofunkcyjnych głównie z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną, a także z zabudową zagrodową,
5. Funkcja uzdrowiskowa – wymaga nie tylko określonych uwarunkowań np. wolna od presji hałasu, zanieczyszczeń, wymaga występowania specyficznych służących tej funkcji zasobów np. lasów (i ich olejków eterycznych), wód podziemnych zmineralizowanych o właściwościach zdrowotnych, albo wód termalnych, borowiny. Istotny dla rozwoju tej funkcji jest też zasób kulturowy – obecność zabytków w okolicy, obecność ciekawych kojących krajobrazów najlepiej z wodą, a przede wszystkim nasycenia odpowiedniego roślinnością (około 75 % powierzchni biologicznie czynnych). Wymaga też obecności infrastruktury – obiektów noclegowych, zabiegowych/lecniczych/ fizykoterapeutycznych, publicznych. Im więcej jest elementów współistniejących tym większe znaczenie zyskuje uzdrowisko i większa jest szansa utrzymania i rozwoju przedmiotowej funkcji. Z uwagi na liczne ograniczenia, wynikające z ochrony ustanowionych uzdrowisk, i jednocześnie wymagań długotrwałej konsekwentnej polityki budowania znaczenia uzdrowiska, coraz mniejsze jest zainteresowanie rozwojem tego rodzaju funkcji - nie przewidziano obecności tej funkcji,
6. Funkcje wydobywcze – w gminie nie występują
7. Funkcje przemysłowe i składowe – funkcje te o ile nie emitują hałasu, zanieczyszczeń powietrza i wody, nie wykorzystują zasobów wody – można uznać, że są pożądane w miejscach nie kolidujących ze środowiskiem przyrodniczym oraz funkcją predysponowaną i mieszkaniową. W pozostałych przypadkach o ile ich lokalizacja jest konieczna, powinna zostać wybrana tak, żeby w najmniejszym stopniu kolidowała z funkcją przyrodniczą i mieszkalną. Niezależnie od uciążliwości powinna być lokalizowana z dala od miejsc przydatnych dla funkcji predysponowanej – turystyki – z dala od rzek, jezior, szlaków turystycznych. – strefą gospodarczą objęto tereny które pełnią taką funkcję obecnie,
8. Funkcje pozyskiwania energii OZE i inne techniczne (wieże telefonii komórkowej, GPZ, oczyszczalnie ścieków itp.) – funkcje te powinny zostać wykluczone z miejsc przydatnych dla funkcji predysponowanej – przyrodniczej i turystyki – z dala od rzek,

jezior, szlaków turystycznych, turystycznej bazy noclegowej, ale też z dala od funkcji mieszkaniowej. Obecnie obiekty OZE dzieli się na obiekty pozyskujące energię z siły wiatru i ze słońca. O ile siłownie wiatrowe są bardziej uciążliwe pod względem wibracji, hałasu, efektów świetlnych są mimo wielkości mniej inwazyjne w krajobrazie niż farmy fotowoltaiczne wraz z magazynami energii, które z mniejszych odległości zakłócają krajobraz, z większą o wiele intensywnością. Funkcja ta stoi w dużym konflikcie z funkcją turystyki. Tereny przeznaczone na lokalizację urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej i dla innych urządzeń technicznych wyznaczono głównie w strefach otwartych rozszerzeniem o dodatkowe odpowiednie profile tej funkcji.

4.3. OCENA ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI SZCZEGÓLNYMI I PRZEPISAMI PRAWA MIEJSCOWEGO W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Plan ogólny:

- nie dopuszcza zabudowy w rezerwach przyrody,
- chroni korytarze ekologiczne,
- chroni krajobrazy priorytetowe zgodnie z Audytem krajobrazowym, w szczególności przed lokalizacją turbin wiatrowych i elektrowni słonecznych,
- zachowuje zadrzewienia, mokradła, torfowiska i starorzecza,
- nie wprowadza funkcji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w obszarach wrażliwych.

Zgodność z ustawą Prawo wodne, realizowane jest poprzez:

- nie przewiduje regulacji cieków ani ingerencji w urządzenia wodne.

Zgodność z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych, realizowane jest w POG poprzez:

- nieprzeznaczanie gleb klas II–III pod zabudowę, poza ustalone reguły w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dotyczących POG
- chroni gleby organiczne i torfowe,
- nie przewiduje włączeń gruntów rolnych z produkcji rolnej w obszarach cennych przyrodniczo.

Zgodność z dokumentami ochrony przyrody, realizowane jest w POG poprzez uwzględnienie:

- poprzez zakaz lokalizacji funkcji uciążliwych, zakaz lokalizacji OZE, ochronę ciągłości siedlisk, zakaz zabudowy w strefach otwartych,
- Przepisów w sprawie OCHK, w tym zmiany wprowadzonej uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr LVII/579/2010 z 25.10.2010 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2010 poz. 1820)
- Audytu krajobrazowego województwa lubuskiego, poprzez zachowanie unikalnego charakteru przestrzeni.

4.4. OCENA OCHRONY ZASOBÓW I WALORÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Projekt planu ogólnego dysponuje narzędziami, które nie sprzyjają wyodrębnianiu i podkreślaniu walorów kulturowych. W dokumencie obiekty te i obszary uwzględniono poprzez dobór parametrów w ramach POG, co stanowi najlepszy dostępny sposób ochrony.

4.5. OCENA SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI

System ochrony przyrody w gminie Lubniewice jest skuteczny, ponieważ:

- obejmuje kluczowe siedliska (rezerwat, ZPK, OCHK),
- chroni najcenniejsze elementy krajobrazu (rynny jeziorne, lasy bukowe),
- zachowuje ciągłość korytarzy ekologicznych,
- funkcjonuje w warunkach niskiej presji urbanizacyjnej,
- jest wspierany przez wysoką lesistość i duży udział terenów nieprzekształconych.

Jednocześnie system ten ma ograniczenia, wynikające głównie z presji turystycznej, zabudowy letniskowej i wrażliwości hydrologicznej torfowisk.

5. OCENA PROPONOWANYCH W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO GMINY WARUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW WYNIKAJĄCYCH Z POTRZEB OCHRONY ŚRODOWISKA

Rozwiązania prezentowane w projekcie planu ogólnego gminy (POG) są adekwatne do miejscowych uwarunkowań. Wszystkie elementy projektu zostały wyważone i dostosowane do wymogów ochrony środowiska. Uwzględnione zostały predyspozycje poszczególnych terenów do pełnienia właściwych sobie funkcji, w tym obszary do pełnienia funkcji przyrodniczych przypisane zostały do stref otwartych, lub stref o niskiej intensywności zagospodarowania jak strefa zieleni i rekreacji.

Ochronę środowiska w tym dokumencie można zapewnić poprzez odpowiednie zastosowanie dostępnych narzędzi planistycznych oraz właściwe rozmieszczenie stref planistycznych z uwzględnieniem preferencji określonych w Ekofizjografii :

- poprzez zabezpieczenie siedlisk istotnych dla bioróżnorodności - pozostawienie jej w funkcji przyrodniczej (np. las), tereny wód i przywodne, tereny dolin rzecznych,
- zabezpieczenie korytarzy przemieszczania się gatunków do miejsc węzłowych.

Biorąc powyższe pod uwagę ocenia się dobrze rozwiązania zastosowane w projekcie planu.

6. OCENA ZAGROŻEŃ DLA ŚRODOWISKA, W TYM WPŁYWU NA ZDROWIE LUDZI, MOGĄCYCH POWSTAĆ NA TERENIE OBJĘTYM USTALENIAMI PLANU I W ZASIĘGU JEGO ODDZIAŁYWANIA, W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Realizacja dokumentu utworzonego według przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, spowoduje generalnie pozytywny wpływ na środowisko, w wyniku zatrzymania rozpraszania się zabudowy na nowe tereny.

Dokument ten ma jednak charakter ogólny. Pod pojęciami użytymi stref w dalszej konsekwencji stosowania Planu ogólnego gminy (POG) mogą nastąpić przeznaczenia na który dokument ten nie będzie miał już wpływu.

Profile stref: podstawowy i dodatkowy obejmują bowiem tereny wskazane w tabeli oraz odpowiadające im tereny klas niższego poziomu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu

przestrzennym – rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 (poz. 2404).

Pod profilem terenów produkcji występują np. tereny produkcji przemysłowej, ale też teren produkcji energii (elektrowni wiatrowej i słonecznej) – trudno więc ocenić, w jaki sposób w dalszych krokach planowania przestrzennego prowadzona będzie polityka gospodarowania przestrzenią. Plan ogólny gminy traktować można jako potencjał, który może zostać wykorzystany zarówno w dobrym celu jak i w złym, powodującym zagrożenia, których dziś nie da się przewidzieć (w przywołanym przykładzie można będzie na podstawie POG przyjąć plan miejscowy dla nieuciążliwej produkcji albo produkcji, która będzie generowała uciążliwość).

Przeznaczenia na cele inne niż mieszkalne przeważnie będą wymagały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w sporządzaniu których uczestniczy wiele instytucji/organów, które mają wpływ na kształt dokumentów tworzonych na podstawie POG. Nadto plany miejscowe (tworzone na podstawie POG) podlegają konsultacjom ze społeczeństwem, dlatego istnieją solidne podstawy, że wykorzystanie dokumentu POG w niekorzystny dla społeczeństwa sposób nie dojdzie do skutku.

Należy tu podkreślić, że poszczególne inwestycje podlegają rygorom przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, jak i ustawy Prawo ochrony środowiska, dlatego nie należy spodziewać się, że w wyniku realizacji tego dokumentu powstanie znaczący negatywny wpływ na środowisko.

7. OCENA POTENCJALNYCH SKUTKÓW TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gmina Lubniewice nie graniczy bezpośrednio z terytorium Niemiec. Najbliższy odcinek granicy państwowej znajduje się w odległości ok. 35–40 km na zachód. W związku z tym brak jest bezpośrednich powiązań przestrzennych, które mogłyby powodować oddziaływania transgraniczne w rozumieniu ustawy OOS.

8. MOŻLIWE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy OOS, Prognoza musi przedstawić rozwiązania alternatywne wobec ustaleń Planu ogólnego, uwzględniające:

- cele ochrony środowiska,
- ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych,
- możliwości zagospodarowania przestrzennego,
- wariant „zerowy” (brak zmian),
- warianty modyfikujące ustalenia POG.

W przypadku gminy Lubniewice alternatywy muszą uwzględniać wysoką wrażliwość środowiska, w szczególności:

- rynny jeziorne,
- torfowiska,
- lasy ochronne,

- korytarze ekologiczne,
- krajobraz kulturowy i widokowy.

Wariant „zerowy” — brak realizacji Planu ogólnego

Wariant zerowy zakłada utrzymanie obecnego stanu zagospodarowania przestrzennego, bez wdrażania nowych ustaleń POG.

Charakterystyka wariantu:

- utrzymanie dotychczasowego stanu zagospodarowania,
- brak nowych stref funkcjonalnych,
- brak możliwości wydawania WZ w oparciu o nowe zasady,
- kontynuację presji inwestycyjnej w sposób nieuporządkowany.

Skutki środowiskowe

Pozytywne:

- brak nowych terenów inwestycyjnych,
- brak ingerencji w strefy wrażliwe.

Negatywne:

- brak narzędzi do ochrony krajobrazu i rynien jeziornych,
- brak kontroli nad zabudową letniskową,
- ryzyko rozpraszania zabudowy,
- brak możliwości ochrony korytarzy ekologicznych poprzez strefowanie.

Wariant A – realizacja Planu ogólnego w wersji projektowanej (wariant preferowany)

Charakterystyka

Wariant zakłada:

- utrzymanie dominacji funkcji leśnych i przyrodniczych,
- ochronę rynien jeziornych,
- ograniczenie zabudowy na stokach,
- wyznaczenie stref o ograniczonej intensywności,
- ochronę torfowisk i dolin cieków,
- uporządkowanie zabudowy letniskowej,
- zachowanie korytarzy ekologicznych.

Skutki środowiskowe

Pozytywne:

- wysoka skuteczność ochrony bioróżnorodności,
- ochrona krajobrazu i widoków,
- ograniczenie presji na jeziora,
- stabilizacja stosunków wodnych,
- ochrona torfowisk przed odwodnieniem.

Negatywne:

- lokalne przekształcenia w strefach rozwojowych,
- punktowe zwiększenie ruchu turystycznego.

Ocena

→ Wariant **najkorzystniejszy** dla środowiska. Chroni kluczowe elementy przyrodnicze i krajobrazowe.

Wariant B – zwiększenie terenów inwestycyjnych (alternatywa odrzucona)

Charakterystyka

Wariant zakłada:

- rozszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej i letniskowej,
- dopuszczenie większej intensywności zabudowy,
- możliwość lokalizacji nowych usług turystycznych.

Skutki środowiskowe

Negatywne:

- presja na rynny jeziorne,
- ryzyko erozji stoków,
- fragmentacja lasów,
- zagrożenie dla torfowisk,
- wzrost ruchu i hałasu,
- utrata ciągłości korytarzy ekologicznych,
- pogorszenie jakości wód.

Pozytywne:

- większe możliwości rozwoju gospodarczego.

Ocena

→ Wariant **niekorzystny i niezgodny z uwarunkowaniami środowiskowymi**. Został odrzucony na etapie prac planistycznych.

Wariant C – dopuszczenie OZE (wiatraki / farmy PV)

1. Elektrownie wiatrowe

Ocena: → Wariant **wysoce niekorzystny**. Powoduje znaczące oddziaływania na krajobraz, ptaki, nietoperze, lasy i zdrowie ludzi. Niekompatybilny z uwarunkowaniami Lubniewic.

2. Farmy fotowoltaiczne

Ocena: → Wariant **umiarkowanie korzystny**, ale tylko na terenach:

- płaskich,
- poza rynnami,
- poza torfowiskami,
- poza lasami,
- poza strefami widokowymi.

Wariant możliwy do rozważenia, ale wymaga **silnych ograniczeń lokalizacyjnych**.

Wariant D – wzmocnienie ochrony środowiska (wariant środowiskowy)

Charakterystyka

- zaostrenie zasad zabudowy w strefach przyjeziornych,
- całkowity zakaz zabudowy na stokach rynien,
- dodatkowe strefy buforowe wokół torfowisk,
- ograniczenie zabudowy letniskowej,
- wzmocnienie ochrony krajobrazu kulturowego.

Ocena

→ Wariant **bardzo korzystny** dla środowiska, ale **ogranicza rozwój przestrzenny gminy**. Może być stosowany jako **wariant minimalizujący** w wybranych strefach.

Wniosek:

Wariant projektowy - A stanowi najlepszy kompromis pomiędzy ochroną środowiska a potrzebami rozwojowymi gminy.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Środki kompensacyjne stosuje się w sytuacji, gdy mimo zastosowania działań zapobiegawczych i minimalizujących nie można całkowicie wyeliminować negatywnych oddziaływań na środowisko.

- **Ochrona rynien jeziornych i stoków**

- zakaz lokalizacji zabudowy na stokach o nachyleniu > 12%,
- zakaz ingerencji w strefy brzegowe jezior i cieków,
- zakaz uszczelniania powierzchni w strefach spływu do jezior,
- obowiązek zachowania naturalnej roślinności brzegowej.

Cel: zapobieganie erozji, eutrofizacji, destabilizacji stoków i utracie siedlisk.

- **Ochrona torfowisk i mokradeł**

- zakaz zabudowy na glebach organicznych,
- zakaz obniżania poziomu wód gruntowych,
- zakaz melioracji odwadniających,
- obowiązek zachowania naturalnych stosunków wodnych.

Cel: zapobieganie degradacji torfów, emisjom CO₂, utracie siedlisk bagiennych.

- **Ochrona korytarzy ekologicznych**

- utrzymanie ciągłości lasów i powiązań wodnych,
- zakaz grodzenia terenów w sposób utrudniający migrację zwierząt,
- zakaz lokalizacji zabudowy w wąskich przesmykach leśnych.

Cel: zapobieganie fragmentacji siedlisk i barierom migracyjnym.

- **Ochrona krajobrazu i ekspozycji widokowych**

- zakaz dominant wysokościowych w strefach ekspozycji jezior,
- zakaz zabudowy na kulminacjach terenowych,
- ochrona osi widokowych na jeziora i pałace.

Cel: zachowanie wartości krajobrazowych i kulturowych.

- **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych**

- obowiązek stosowania retencji rozproszonej,
- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków,
- ograniczenie uszczelnienia powierzchni,
- stosowanie nawierzchni przepuszczalnych.

Cel: zapobieganie eutrofizacji, spływom powierzchniowym i obniżeniu retencji.

Proponowane środki kompensacyjne:

Kompensacja siedliskowa:

W przypadku przekształcenia siedlisk łąkowych, zaroślowych lub podmokłych zaleca się:

- odtworzenie siedlisk o analogicznych parametrach przyrodniczych,
- renaturyzację zdegradowanych fragmentów łąk lub mokradeł,

- przywracanie naturalnych stosunków wodnych (np. likwidacja nieczynnych rowów odwadniających).

Kompensacja drzewostanów:

W przypadku konieczności usunięcia drzew:

- nasadzenia zastępcze w stosunku co najmniej 1:1,
- preferowanie gatunków rodzimych,
- lokalizacja nasadzeń w miejscach zwiększających ciągłość zieleni.

Kompensacja hydrologiczna:

W przypadku trwałego uszczelnienia powierzchni:

- tworzenie małych zbiorników retencyjnych,
- budowa ogrodów deszczowych,
- zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej,
- stosowanie nawierzchni przepuszczalnych.

Kompensacja krajobrazowa:

W przypadku inwestycji mogących wpływać na krajobraz:

- wprowadzenie zieleni izolacyjnej,
- kształtowanie zabudowy w sposób harmonizujący z otoczeniem,
- unikanie dominant wysokościowych w strefach ekspozycji widokowej.

Kompensacja ornitologiczna:

W przypadku ingerencji w siedliska ptaków:

- tworzenie nowych miejsc lęgowych (np. platformy dla bocianów, budki lęgowe),
- odtwarzanie zadrzewień śródpolnych,
- zachowanie stref spokoju w okresie lęgowym.

Zasada „no net loss”

Wszystkie środki kompensacyjne powinny być projektowane zgodnie z zasadą:

„brak netto strat przyrodniczych” (no net loss of biodiversity), co oznacza, że:

- wartość przyrodnicza obszaru po realizacji kompensacji powinna być co najmniej równa wartości utraconej,
- preferowane są działania prowadzące do zwiększenia wartości przyrodniczej (net gain).

Plan ogólny gminy Lubniewice nie generuje oddziaływań, które już na poziomie strategicznym wymagałyby obligatoryjnej kompensacji. Jednak ze względu na wyjątkową wrażliwość środowiska, katalog środków kompensacyjnych stanowi ważne narzędzie, które może być stosowane na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, zwłaszcza w pobliżu obszarów chronionych.

10. PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Monitoring jakości wód w ramach oceny skutków realizacji Planu ogólnego będzie prowadzony poprzez analizę lokalnych źródeł presji, w szczególności liczby i stanu technicznego zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków oraz retencji wód.

- 1) Burmistrz gminy Lubniewice prowadzi rejestr urządzeń oraz analizuje częstotliwość wywozu nieczystości ciekłych, zgłoszenia o nieszczelnościach. Raz na 2 lata sprawdzi czy nie zachodzi korelacja pomiędzy lokalizacją szamb względem cieków i terenów podmokłych, a jakością

wód. Wyniki te będą zestawiane z dostępnymi danymi o jakości wód powierzchniowych i podziemnych pochodzącymi z monitoringu państwowego (WIOŚ, Wody Polskie), co pozwoli ocenić jakość i ilość wód powierzchniowych,

- 2) Burmistrz gminy Lubniewice co roku o tej samej porze w tych samych 3 miejscach przeprowadzi badanie poziomu wód gruntowych.

Monitoring ma charakter analityczny i polega na ocenie zależności między lokalnymi źródłami presji

Częstotliwość monitoringu

Monitoring powinien być prowadzony:

- co rok — w zakresie retencji wód,
- co 2 lata — w zakresie porównania danych o lokalizacji urządzeń oczyszczania i gromadzenia ścieków z danymi o jakości wód powierzchniowych.

Reagowanie na wyniki monitoringu

W przypadku stwierdzenia niekorzystnych zmian środowiskowych:

- gmina może wprowadzić działania naprawcze,
- możliwe jest doprecyzowanie zasad zagospodarowania w kolejnych dokumentach planistycznych,
- inwestorzy mogą zostać zobowiązani do dodatkowych środków minimalizujących lub kompensacyjnych,
- możliwe jest ograniczenie lub modyfikacja funkcji terenów szczególnie wrażliwych.

Monitoring pełni więc funkcję systemu wczesnego ostrzegania, umożliwiającego reagowanie zanim negatywne zjawiska staną się trwałe.

11. WPŁYW NA CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWANIA DOKUMENTU

W wyniku analizy zapisów w odniesieniu do środowiska przyrodniczo-kulturowego stwierdzono, że projekt planu ogólnego odpowiada celom ochrony środowiska na wszystkich szczeblach (międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym). Wśród głównych celów odnoszących się do problematyki ochrony środowiska, ustanowionych przez Unię Europejską można wyróżnić m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

W protokołach do Konwencji Narodów Zjednoczonych zapisane zostały główne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym. Są to m.in.:

- Konwencja w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości, Genewa 1979. Głównym jej celem jest powstrzymanie przemieszczania się szkodliwych zanieczyszczeń na dalekie odległości.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian Klimatu, Rio de Janeiro 1992 r. oraz Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian Klimatu, Kioto 1997 r. Celem ochrony jest w niej głównie powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatycznych.

W projekcie planu zawarte zostały cele przedstawione w poniższych dokumentach:

- Europejska Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia” jest dokumentem mającym na celu ochronę przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Jego głównym celem jest odbudowa bioróżnorodności w Europie do 2030 r. Celami szczegółowymi i działaniami, które ma podjąć Komisja Europejska są m.in.: – ochrona i przywracanie dobrego stanu przyrody w Unii Europejskiej, w tym spójna sieć obszarów chronionych, – unijny plan odbudowy zasobów przyrodniczych: odbudowa ekosystemów lądowych i morskich, – umożliwienie zmiany transformacyjnej, – Unia Europejska na rzecz ambitnego światowego programu na rzecz różnorodności biologicznej.
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, która zakłada: - dążenie do większej ochrony i poprawy stanu środowiska wodnego między innymi poprzez szczególne przedsięwzięcia służące stopniowemu ograniczaniu zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych oraz zaprzestaniu lub stopniowemu eliminowaniu zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych, - zapewnianie stopniowego ograniczenia zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganiu ich dalszemu zanieczyszczeniu, - dążenie do zmniejszenia skutków powodzi i suszy.
- „Europejski Zielony Ład” przedstawiony w grudniu 2019 roku przez Komisję Europejską jest nową strategią na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych. Najważniejszymi inicjatywami „Europejskiego Zielonego Ładu” są: ambitne cele klimatyczne, czysta, przystępna cenowo i bezpieczna energia, strategia przemysłowa na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym, zrównoważona i inteligentna mobilność, ekologizacja wspólnej polityki rolnej / strategia „od pola do stołu”, zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej, - dążenie do zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, uwzględnienie kwestii zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki UE, UE w roli światowego lidera, współpraca – Europejski Pakt na rzecz Klimatu.
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 tzw. SPA2020. Łagodzenie skutków zmian klimatu i ich czynników antropogenicznych, w tym m.in. łagodzenia skutków miejskiej wyspy ciepła w okresie wysokich temperatur powietrza, zanieczyszczenia, wodnej i wietrznej erozji gruntu, łagodzenie skutków intensyfikacji opadów poprzez: zapewnienie efektywnej wentylacji miast poprzez wprowadzanie korytarzy i zielonych pierścieni wokół miast z kontynuacją w strefie pozamiejskiej, w szczególności terenów leśnych, zapobieganie podtopieniom i powodziom poprzez zwiększenie wyposażenia w sprawny system odwodnienia i ochronę przed zabudową obszarów pochłaniających nadmiar wody, opóźniających odpływ/spowalniających przepływ i retencjonujących ją, jak: poldery, suche zbiorniki wodne, tereny zielone i grunty o dużej pojemności wodnej (głównie torfy, mursze), zmniejszenie negatywnego oddziaływania niedoborów wody (suszy) poprzez zmniejszanie zużycia wody, m.in. wodochłonności produkcji, wprowadzanie mechanizmów finansowych sprzyjających oszczędności wody a także uszczelnienie systemów wodociągowych w celu ograniczenia strat w sieci.
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r., wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r., wyznacza on następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:
 - -7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,

- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - 14% udziału OZE w transporcie,
 - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
 - wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
 - redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego, który w kwestiach przyrodniczych za cel stawia poprawę stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrony dziedzictwa kulturowego, poprzez: zwiększone bezpieczeństwo powodziowe w regionie, zmniejszony poziom odpadów komunalnych podlegających składowaniu na terenie województwa lubuskiego, zwiększona liczba mieszkańców regionu korzystających z oczyszczalni ścieków, zwiększona liczba mieszkańców regionu korzystających z dóbr dziedzictwa kulturowego województwa lubuskiego, ochrona różnorodności biologicznej regionu.

Jedynymi środkami, którymi dysponuje dokument i które zostały użyte w powyższych celach, to gminne standardy urbanistyczne, czy narzędzia takie jak Obszar uzupełnienia zabudowy. W zasadzie powyższe cele zostały wpisane już w przepisy dotyczące Planu ogólnego gminy. Spełnienie tych przepisów, w tym art. 13b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stanowi automatycznie realizację powyższych celów.

W niniejszej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla:

- Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry - rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. - UCHWAŁA NR XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r
- Planu gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2024-2030 wraz z planem inwestycyjnym – uchwała nr VIII/115/25 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 marca 2025 r.
- Programu ochrony środowiska dla powiatu sulęcińskiego
- Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubniewice .

12. PROGNOZA SKUTKÓW WPŁYWU USTALEŃ PLANU NA ŚRODOWISKO, WNIOSKI

Przewiduje się zahamowanie i odwrócenie trendów - pierwszeństwo uzyska rozwój sfery przyrodniczej, człowiek ograniczy swoją ekspansywność. Nie będzie to proces natychmiastowy, ale raczej na zasadzie wyhamowania, a następnie zwrotu w kierunku natury. Coraz bardziej zmniejszać się będzie wpływ człowieka na środowisko, w tym środowisko przyrodnicze. Z uwagi na kurczenie się populacji człowieka na sile przybierze zjawisko naturalizacji. Zahamowana zostanie emisja obszarowa, zmniejszy się ilość wytwarzanych odpadów, ilość ścieków, w wyniku zmniejszenia populacji, ale nie tylko również w wyniku prac nad nowymi proekologicznymi rozwiązaniami oraz szeroko zakrojoną kampanią informacyjną. Rozwój nowych technologii, takich jak pozyskiwanie odnawialne źródła energii czy recykling, złagodzi skutki degradacji środowiska i przyczyni się do bardziej zrównoważonego rozwoju. Eksploatacja zasobów naturalnych, pobór wód, melioracje,

wylesianie oraz wciąż duże zanieczyszczanie środowiska będą miały jeszcze istotny ale coraz mniejszy wpływ na ograniczenia bioróżnorodności.

Jednocześnie przez długi jeszcze okres czasu będziemy znosić skutki działalności w poprzednich latach, które mają wpływ na czystość wód, eutrofizację wód powierzchniowych, suszę i wiele innych negatywnych zjawisk, co z kolei przedkładać się będzie na odporność strefy biotycznej.

Zmiany klimatu spowodują że zwiększy się ilość zarówno gatunków rodzimych jak i obcych – zawleczonych na obszar przez człowieka lub zwiększających swój zasięg. Ekstremalne zjawiska pogodowe: susze, upały, powodzie, huragany, nawalne deszcze, gradobicia mogą jeszcze towarzyszyć przez dziesięciolecia, ale coraz mniej będą zależne od działalności człowieka. Trudno tu prognozować czy złagodzenie agresji człowieka w odniesieniu do środowiska przyniesie rezultaty czy zjawiska będą miały miejsce i jak długo czy się wycofają. Czy może dotychczasowe działania przyniosły nieodwracalne skutki i zjawiska takie będą się nasilać.

W tym czasie (w perspektywie 30 lat) następować będzie stopowienie przestrzeni, wycofywanie się wód z obszarów uznanych za młodogłacjalne. Tu również trudno wyrokować jak silny to będzie proces, czy będzie odczuwalny czy może wręcz budzący poczucie ubytku. Przerwana może zostać ciągłość niektórych cieków. Szczególnie i jeszcze bardziej niż dziś zagrożone będą siedliska i populacje zależne od wody. Spodziewać się trzeba zjawisk przersedzenia lasu. Jednocześnie coraz więcej terenów będzie pokrywać się roślinnością ruderalną lub celowo zalesiona, zgodnie z wdrożonymi działaniami – polityką państwa i polityką unijną.

Z powodu ograniczonej ilości wody stężenie w niej zanieczyszczeń wytwarzanych przez człowieka zacznie wzrastać. Nie będzie to nagłe i w formie ekologicznej katastrofy, ale nastąpi zanikanie siedlisk wodnych co w konsekwencji spowoduje zmniejszenie bioróżnorodności pod tym względem i nierównowagę w środowisku. Będą znikać niektóre gatunki zwierząt i roślin, wraz z wyginięciem ich siedlisk. Może nastąpić konieczność regulacji gospodarki wodą, zastosowania melioracji zatrzymujących – retencjonujących wodę.

Stan środowiska w dużej mierze zależny będzie też od kondycji ekonomicznej człowieka oraz od jego mobilności (np. cen/dostępności paliw). To ważyć będzie o sile antropopresji.

Rozwój sieci kanalizacji będzie słabł, nadal będzie to wyzwanie dla samorządu, który będzie skłaniać się do zastępczych systemów odprowadzania ścieków, ale możliwe jest też wypracowanie nowej technologii, która rozwiąże problem presji na środowisko w tym zakresie.

Zmiany w zakresie przekształceń gruntów, są na obecnym etapie trudne do przewidzenia, mogą pójść w dwóch kierunkach:

- 1) nasilenia procesu urbanizacji – proces zależny od dostępności paliw i energii, związany z presją wypierania terenów zielonych z centrum miasta,
- 2) dezurbanizacji - przesiedlania się ludności zamieszkujących budynki wielorodzinne, szczególnie o niskim komforcie życia do wybudowanych domów na peryferiach stref zurbanizowanych. Ten proces wywoływać będzie skutki pustostanów i stref zabudowanych, ale niezamieszkałych. Intensywność i stopień zależny będzie od kondycji ekonomicznej mieszkańców gminy.

W krajobrazie pojawiać się będzie coraz więcej obiektów wytworzonych przez człowieka służących do produkcji energii (siłowni wiatrowych, pustyń fotowoltaicznych), lub telekomunikacji.

Powyższe nie stanowi jedynej wizji rozwoju sytuacji. Ponieważ nie ma pewności co do zdarzeń i skutków które nastąpią można jedynie prognozować rozwój sytuacji.

Prognozuje się, że realizacja projektu planu ogólnego wywoła:

- pozytywne skutki uchwalenia planu:

- doprowadzi do zbieżności wszystkie dokumenty dotyczące planowania przestrzennego – dotychczas warunki zabudowy nie musiały być zbieżne ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wywoływało to dysonans i brak kontroli nad tym co się wokół nas dzieje,
- ograniczy rozpraszanie zabudowy,
- chronić będzie przed negatywnym wpływem antropopresji najcenniejsze obszary przyrodnicze,
- zapewni właściwe wykorzystanie potencjału określonych obszarów - realizowane funkcje /strefy zgodnie będą z predyspozycjami do pełnienia określonych funkcji określonych w Ekofizjografii,
- ograniczy nadmierne betonowanie przestrzeni – w wyniku ustalonych minimalnych powierzchni biologicznie czynnych dla poszczególnych stref
- negatywne skutki uchwalenia POG:
 - ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej w wyniku realizacji nowych inwestycji przewidzianych w POG, tym samym ograniczenie retencji gruntów.

13. WSKAZANIE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Podstawowym problemem w toku prac nad Prognozą był ogólny charakter Planu ogólnego gminy, który nie proponuje konkretnych przedsięwzięć, jakie będą realizowane w jego ramach pod względem charakterystyki i lokalizacji.

Istotne ograniczenia, które mają wpływ na trafność prognozy :

1. Ograniczona przewidywalność zmian klimatu w skali lokalnej

Nauka potrafi prognozować trendy globalne i regionalne, ale:

- lokalne skutki (np. stepowanie, zanikanie cieków, zmiany poziomu wód gruntowych) są obciążone dużą niepewnością,
- modele klimatyczne nie rozstrzygają, czy procesy będą łagodne, gwałtowne czy punktowe,
- nie wiadomo, czy i kiedy nastąpi stabilizacja klimatu.

2. Brak pełnej wiedzy o odporności ekosystemów na presję i zmiany hydrologiczne, w szczególności:

- nie wiadomo, jak długo siedliska wodno-błotne będą w stanie kompensować suszę,
- nie wiadomo, kiedy nastąpi punkt krytyczny degradacji torfowisk,
- nie wiadomo, jak zmieni się sukces lęgowy ptaków w warunkach ekstremalnych zjawisk pogodowych.

3. Ograniczenia techniczne w monitoringu środowiska:

- brakuje gęstej sieci pomiarów poziomu wód gruntowych,
- brakuje ciągłego monitoringu jakości wód powierzchniowych,
- brakuje monitoringu zmian siedlisk w wysokiej rozdzielczości,
- brakuje danych o przepływach w małych ciekach,
- brakuje danych o emisjach rozproszonych.

4. Niepewność dotycząca przyszłych technologii

5. Niepewność demograficzna i społeczna:

- zmiany cen paliw mogą zmienić mobilność,
- zmiany ekonomiczne mogą zmienić presję na środowisko.

6. Ograniczona wiedza o przyszłej dynamice gatunków obcych:

- nie wiadomo, które gatunki pojawią się w regionie,
- nie wiadomo, jak wpłyną na siedliska,
- nie wiadomo, czy będą wypierać gatunki rodzime, czy tylko je uzupełniać.

7. Ograniczenia w modelowaniu hydrologicznym:

- nie przewidują dobrze małych cieków,
- nie przewidują dobrze starorzeczy,
- nie przewidują dobrze torfowisk,
- nie przewidują dobrze retencji krajobrazowej,

tym samym prognozy dotyczące zaniku wód, przzerwania ciągłości cieków czy stepowienia są obarczone dużą niepewnością.

8. Niepewność w ocenie długoterminowych skutków POG:

- nie da się przewidzieć, jak inwestorzy będą korzystać z ustaleń,
- nie da się przewidzieć, jak zmieni się presja społeczna,
- nie da się przewidzieć, jak zmieni się gospodarka wodna.

Ocena oddziaływania POG na środowisko jest obarczona niepewnością wynikającą z niedostatków techniki i luk we współczesnej wiedzy. Dotyczy to w szczególności ograniczonej przewidywalności zmian klimatu w skali lokalnej, niepełnych danych hydrologicznych, niepewności demograficznej, ograniczeń technologicznych oraz braku możliwości modelowania długoterminowej odporności ekosystemów. Prognoza uwzględnia te ograniczenia, wskazując, że przedstawione scenariusze stanowią jedynie możliwe kierunki zmian, a nie prognozy deterministyczne.

14. STRESZCZENIE PROGNOZY W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem niniejszego opracowania, jest prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze realizacja projektu dokumentu o nazwie Plan ogólny gminy Lubniewice, obejmujący cały obszar gminy.

Dokument ten będzie stanowił podstawę prawną dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (WZ +CP) w zakresie art. 13a ust. 4 pkt 1 i pkt 2 lit. b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a dodatkowo dla decyzji o warunkach zabudowy (WZ) w zakresie art. 13a ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy.²

W planie ogólnym określa się: strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne, można określić: obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszary zabudowy śródmiejskiej, co w tym dokumencie uczyniono.

Obszar gminy z wyjątkiem obszarów zamkniętych służących dla obronności (nie ma takich w gminie), rozdziela się pomiędzy następującymi strefami planistycznymi:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
- 4) strefa usługowa;
- 5) strefa handlu wielkopowierzchniowego;
- 6) strefa gospodarcza;
- 7) strefa produkcji rolniczej;

² Art. 13a ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

4. W planie ogólnym:
 - 1) określa się:
 - a) strefy planistyczne,
 - b) gminne standardy urbanistyczne;
 - 2) można określić:
 - a) obszary uzupełnienia zabudowy,
 - b) obszary zabudowy śródmiejskiej.

- 8) strefa infrastrukturalna;
- 9) strefa zieleni i rekreacji;
- 10) strefa cmentarzy;
- 11) strefa górnictwa;
- 12) strefa otwarta;
- 13) strefa komunikacyjna.

Wyznaczając te strefy kierowano się wskazaniem Ekofizjografii, w której wskazane zostały obszary predysponowane do pełnienia określonych funkcji, w tym funkcji przyrodniczych, przy czym strefy handlu wielkopowierzchniowego nie wyznaczono w gminie.

Strefy planistyczne, o których mowa w pkt 1-3 wyznaczono w obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej oraz zgodnie z art. 13d ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym strefy planistyczne, w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, w drugiej kolejności w obszarach uzupełnienia zabudowy. Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności:

- 1) politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 2) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- 3) znajdujące się na obszarze gminy:
 - a) formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
 - b) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,
 - c) obszary gruntów zmeliorowanych,
 - d) tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,
 - e) strefy ochronne ujęć wody,
 - f) obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
 - g) tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
 - h) udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
 - i) obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,
 - j) zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951, 1688 i 1904), lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
 - k) obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,
 - l) tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
 - m) obszary ograniczonego użytkowania,
 - n) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
 - o) obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
 - p) obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
 - q) grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III oraz grunty leśne,
 - r) zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
 - s) obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;
- 4) rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;
- 5) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;

- 6) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
- 7) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

Plan ogólny w takim zakresie i formie stanowi bardziej inwentaryzację stanu istniejącego niżli kreowanie nowych przestrzeni. Reguły wprowadzania nowej zabudowy zostały ściśle określone i uwarunkowane przepisami. Reguły zabezpieczyły niewątpliwie ochronę przyrody i środowiska. Prowadzić będą bowiem do ograniczenia rozpraszania zabudowy i porządkowania przestrzeni.

Gmina Lubniewice położona jest w północno-zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie sulęcińskim. Jej powierzchnia wynosi 12 969 ha (w tym miasto 1211 ha), z czego aż 65,7% stanowią lasy — jeden z najwyższych wskaźników lesistości w regionie. Układ przestrzenny gminy determinują:

- system jezior rynnowych (Lubiąż, Lubniewsko, Krajnik),
- rynny polodowcowe o dużej wrażliwości geomorfologicznej,
- pagórkowate wysoczyzny morenowe,
- rozległe kompleksy leśne (Puszcza Lubniewicka),
- lokalne doliny cieków (Lubniewka, Postomia).

Gmina ma charakter **leśno-jeziorny**, z silną funkcją turystyczną i rekreacyjną. Miasto Lubniewice pełni rolę lokalnego ośrodka usługowego i wypoczynkowego, a jego rozwój przestrzenny jest ściśle związany z atrakcyjnością krajobrazową i dostępem do jezior.

W strukturze osadniczej dominują:

- Lubniewice (miasto),
- sołectwa: Rogi, Jarnatów, Glisno,
- mniejsze miejscowości: Sobieraj, Osieczyce, Wałdowice.

Gmina graniczy z: Krzeszycami, Sulęcinem, Deszcznem i Bledzewem.

Na terenie gminy stwierdzono dobry stan środowiska przyrodniczego, teren nie jest narażony na szczególne emisje i presje antropogeniczne, które w istotny sposób ograniczałyby przestrzeń przydatną dla pełnienia funkcji przyrodniczych, czy zagrażały życiu i zdrowiu ludzi.

Prognozuje się, że realizacja projektu planu ogólnego wywoła:

- pozytywne skutki uchwalenia planu:
 - doprowadzi do zbieżności wszystkie dokumenty dotyczące planowania przestrzennego – dotychczas warunki zabudowy nie musiały być zbieżne ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wywoływało to dysonans i brak kontroli nad tym co się wokół nas dzieje,
 - ograniczy rozpraszanie zabudowy,
 - chronić będzie przed negatywnym wpływem antropopresji najcenniejsze obszary przyrodnicze,
 - zapewni właściwe wykorzystanie potencjału określonych obszarów - realizowane funkcje /strefy zgodnie będą z predyspozycjami do pełnienia określonych funkcji określonych w Ekofizjografii,
 - ograniczy nadmierne betonowanie przestrzeni – w wyniku ustalonych minimalnych powierzchni biologicznie czynnych dla poszczególnych stref
- negatywne skutki uchwalenia POG:
 - ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej w wyniku realizacji nowych inwestycji przewidzianych w POG, tym samym ograniczenie retencji gruntów.

Plan ogólny gminy Lubniewice określa zasady zagospodarowania przestrzennego na terenie całej gminy. Jest to dokument, który wskazuje, gdzie mogą powstawać nowe domy, usługi, tereny gospodarcze, a gdzie należy zachować przestrzeń otwartą i przyrodniczą. Prognoza oddziaływania

na środowisko ocenia, czy ustalenia Planu są bezpieczne dla przyrody, krajobrazu, wód i zdrowia mieszkańców.

Plan ogólny gminy:

- wyznacza strefy otwarte (SO), w których nie wolno budować — pełnią one funkcję buforu dla obszarów chronionych,
- porządkuje lokalizację zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej,
- ogranicza zabudowę na terenach zagrożonych powodzią,
- chroni krajobraz otwarty doliny Warty,
- wskazuje miejsca, gdzie rozwój jest możliwy, ale pod określonymi warunkami.

Realizacja Planu ogólnego gminy może wpływać na środowisko. Najważniejsze potencjalne oddziaływania dotyczą:

- zmniejszenia retencji wody w miejscach, gdzie powstanie zabudowa,
- fragmentacji siedlisk ptaków,
- zmian w krajobrazie,
- wzrostu ruchu samochodowego.

Plan ogólny z uwagi na położenie w znacznej odległości od granic państwa nie będzie miał znaczącego wpływu na tereny poza granicami Państwa Polskiego, dlatego nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych.

Plan nie dopuszcza inwestycji, które mogłyby wpływać na środowisko poza granicami Polski.

Plan przewiduje monitoring prowadzony przez Gminę Lubniewice, pokrywający się w części z obowiązkiem już wykonywanym obejmie:

- poziom wód i retencję,
- analizę korelacji jakości wód (danych z WIOŚ i Wód Polskich) z lokalizacją zarejestrowanych zbiorników na ścieki i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz obsługą tych urządzeń.

Pozwoli to szybko reagować na ewentualne niekorzystne zmiany.

Plan ogólny gminy Lubniewice został przygotowany w sposób, który umożliwia rozwój gminy, a jednocześnie chroni jej wyjątkowe walory przyrodnicze. Prognoza wskazuje, że przy zastosowaniu odpowiednich zasad i środków ochronnych, realizacja Planu nie powinna powodować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Najważniejsze obszary przyrodnicze — pozostają odpowiednio zabezpieczone.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że będąc wykonawcą Prognozy oddziaływania na środowisko przyrodnicze wykonanej na potrzeby:

Planu ogólnego gminy Lubniewice

spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Maria Ziemięcka